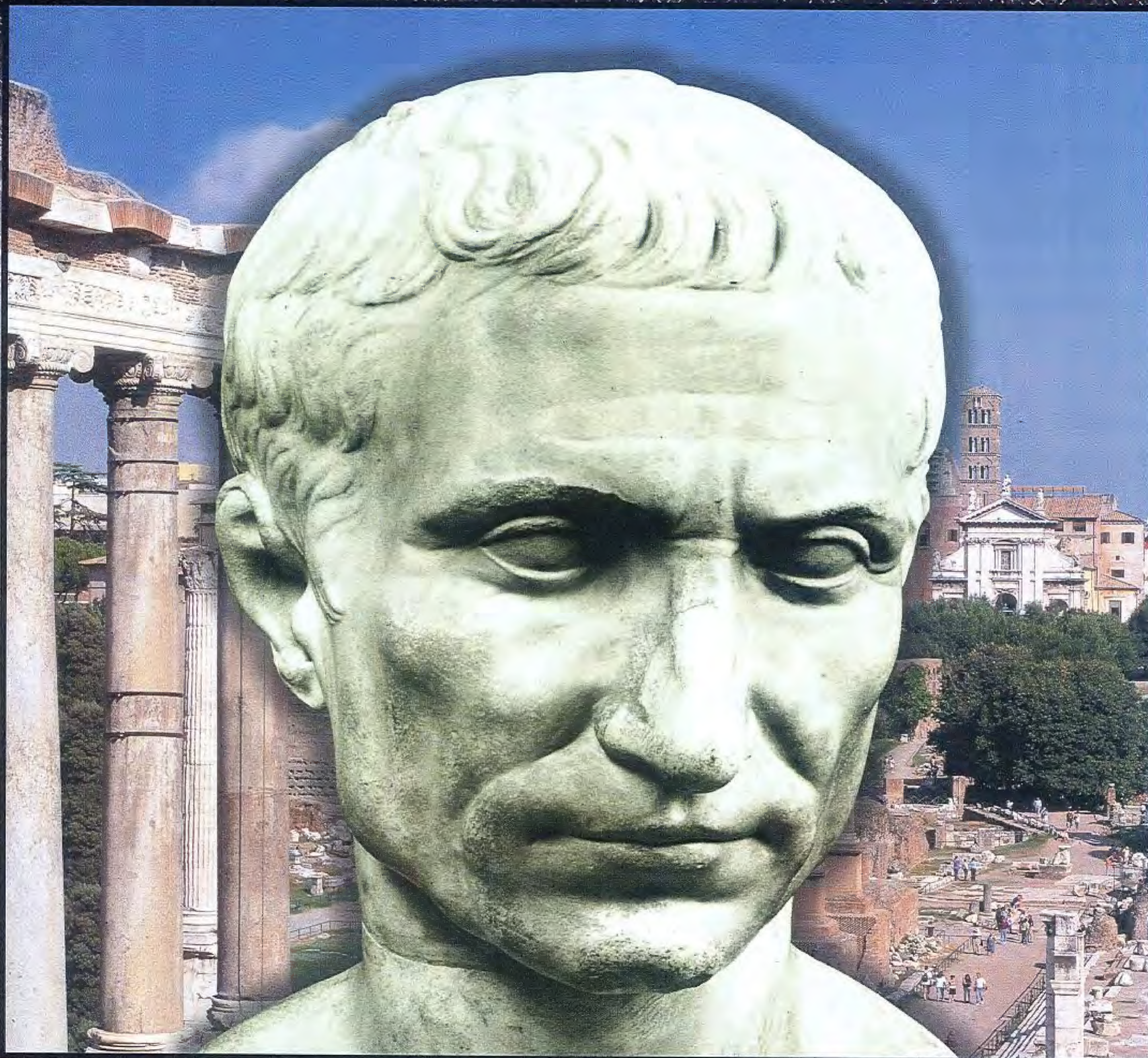
100 DE PERSONALITĂȚI
Oameni care au schimbat destinul lumii

Apariție săptămânală
5,99 LEI / 29,99 MDL

24

IULIUS CEZAR

DeAGOSTINI

100 DE PERSONALITĂȚI
Oameni care au schimbat destinul lumii

Iulius Cezar

Numărul 24

PROLOG 4

VIAȚA ȘI VREMURILE 6

Strădania unui erou de a-și reconstrui patria
Genealogia împăratului roman
Zilele luptei pentru putere
În fruntea lumii politice
Cucerirea Galiei
Întoarcerea în capitală
Nașterea dictatorului
Ziua fatidică

EVENIMENTE MARCANTE 20

Victorie sau moarte? Decizia care a schimbat soarta unei țări

VIEȚI PARALELE 24

Oamenii care au crezut în convingerile proprii, în ciuda vremurilor tulburi

INFLUENȚE MAJORE 28

Spiritul reformei care transcende timpul

EDIȚIE SĂPTĂMÂNALĂ
EDITURA: De AGOSTINI HELLAS SRL
EDITOR: Petros Kapnistos
MANAGER ECONOMIC: Fotis Fotiou
MANAGER DE REDACȚIE ȘI PRODUCȚIE: Virginia Koutroubas
ADRESĂ: Vuliagmenis 44-46, 166 73 Atena
MARKETING MANAGER: Michalis Koutsoukos
PRODUCT MANAGER: Nasita Kortesa
COORDONATOR DE PRODUCȚIE: Carolina Poulidou
MANAGER DISTRIBUȚIE: Evi Boza
MANAGER LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Dimitris Pasakalidis
COORDONATOR LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Antonis Lioumis

ADAPTARE PENTRU LIMBA ROMÂNĂ:
Fast Translate, Best Communication Media SRL
DTP: RAY
TIPĂRIRE ȘI LEGARE: NIKI EKDOTIKI S.A.
DIRECTOR DE PRODUCTIE TIPOGRAFIE: STELIOS KRITSOTAKIS

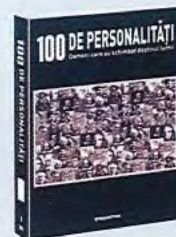
IMPORTATOR: Media Service Zawada S.R.L
Country Manager: Mariana Mihălțan
Marketing Manager: Adina Bojică
Redactor: Gabriela Muntean
Distribution Manager: Dan Iordache
ADRESA: str. Louis Pasteur nr. 38, et.1, ap.5,
sector 5, București, România

DISTRIBUITOR: Hiparion S.A.

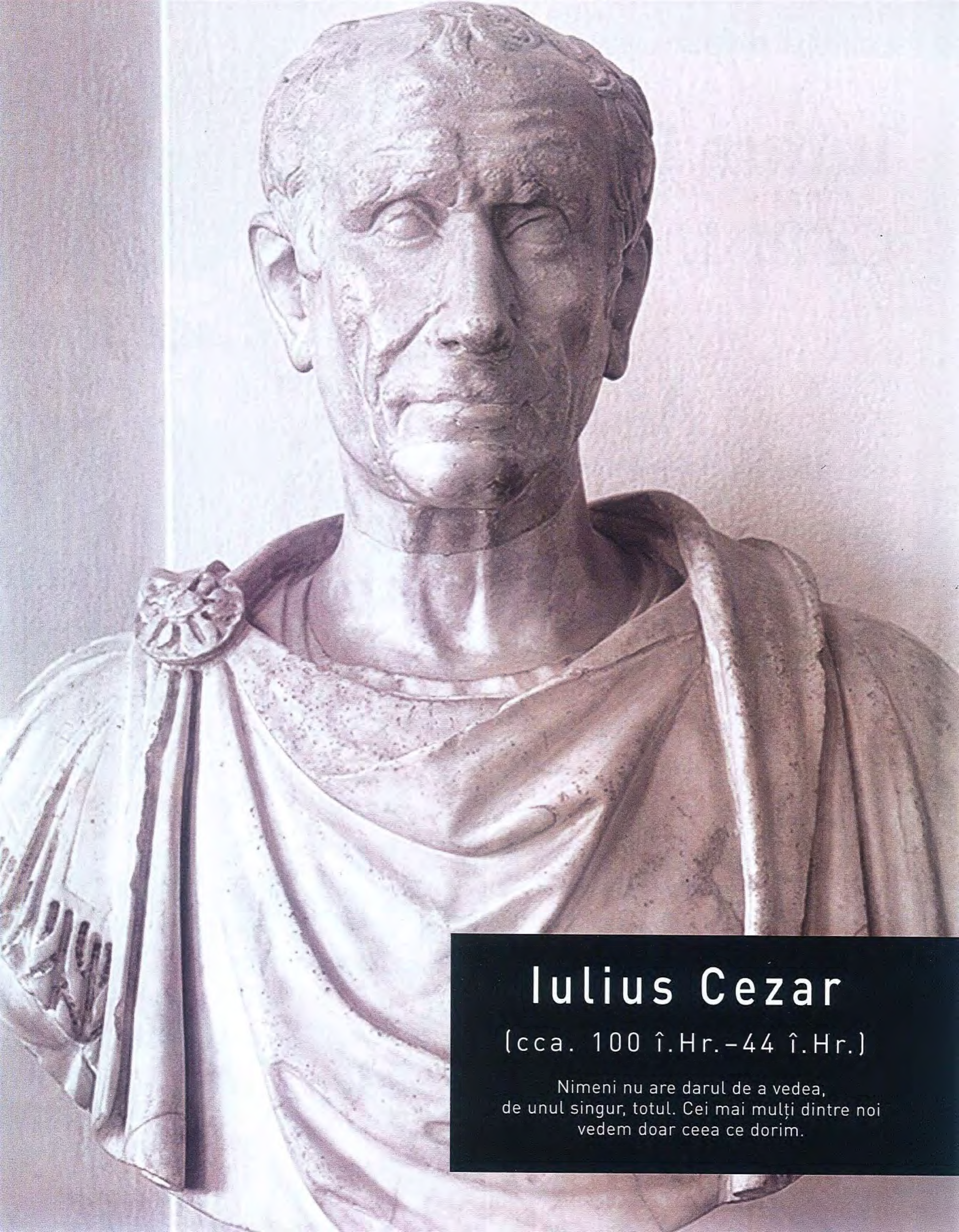
ISSN: 1791-0765

Fotografii: Uniphoto Press, De Agostini Picture Library

Prețul numerelor
Prețul primului număr: 2,99 LEI/14,50 MDL
Prețul celui de-al doilea număr și al tuturor celorlalte numere: 5,99 LEI/29,99 MDL

Editorul își rezervă dreptul de a schimba ordinea publicării personalităților sau de a le înlocui cu altele.

Iulius Cezar
(cca. 100 î.Hr.–44 î.Hr.)
Nimeni nu are darul de a vedea, de unul singur, totul. Cei mai mulți dintre noi vedem doar ceea ce dorim.

Iulius Cezar

Ce fel de viață a dus Cezar?

PROLOG

ANUL 2002 A MARCAT ADOPTAREA monedei Euro în Uniunea Europeană, ducând la dispariția granițelor financiare dintre state și la unificarea continentul printr-un set de reguli, așa cum visa un mare om cu nu mai puțin de 2000 de ani în urmă.

Iulius Cezar

Cucerind teritoriile vecine, Imperiul Roman s-a extins în întreaga Europă, până în Africa și Asia. Unificarea astfel dobândită a avut implicații în libera circulație a bunurilor, reducând costurile și rata șomajului. Cezar, om de obârșie nobilă, a presimțit colapsul iminent al Republicii, în absența unor prefaceri radicale, așa că a luat asupra sa povara reformării patriei, câștigând treptat de partea sa susținerea poporului. Reformele sociale neașteptate nu l-au pus însă la adăpost de dușmani și, în final, a plătit cu prețul vieții. La acel moment însă, Imperiul Roman era deja mult fortificat.

Așadar, ce fel de viață a dus Cezar?

TABEL CRONOLOGIC

753 Î.Hr.	▯	Întemeierea Romei
509 Î.Hr.	▯	Se instaurează Republica Romană
264 Î.Hr.	▯	Izbucnește cel de-al doilea război punic
146 î.Hr.	▯	Căderea Cartaginei
100 î.Hr.	▯	Se naște Cezar
88 î.Hr.	▯	Se intensifică lupta între Marius și Sulla
84 î.Hr.	▯	Prima căsătorie a lui Cezar
80 î.Hr.	▯	Ia parte la expediția din Asia
78 î.Hr.	▯	Revine la Roma
73 î.Hr.	▯	Este numit tribun militar Răscoala lui Spartacus
70 î.Hr.	▯	Lucrează în Ministerul Finanțelor Devine membru al Senatului
67 î.Hr.	▯	A doua căsătorie
63 î.Hr.	▯	Complotul lui Catilina
62 î.Hr.	▯	Incidentul Claudius / divorțează Este însărcinat cu afaceri juridice
60 î.Hr.	▯	Este numit chestor
60 î.Hr.	▯	Instaurarea triumviratului
59 î.Hr.	▯	Este numit consul / a treia căsătorie
58 î.Hr.	▯	Începutul invaziei Galiei
55 î.Hr.	▯	Invazia Britaniei
53 î.Hr.	▯	Moartea lui Crassus
52 î.Hr.	▯	Revoltă împotriva Romei în Galia
51 î.Hr.	▯	Publicarea „Jurnalelor de război din Galia"
49 î.Hr.	▯	Trecerea Rubiconului
48 î.Hr.	▯	Misiunea în Egipt
45 î.Hr.	▯	Implementarea reformelor sociale
44 î.Hr.	▯	Este numit dictator pe viață / asasinatul
27 î.Hr.	▯	Augustus devine împărat
395 d.Hr.	▯	Imperiul Roman este divizat între Răsărit și Apus
476 d.Hr.	▯	Căderea Imperiului Roman de Apus
1453 d.Hr.	▯	Căderea Imperiului Bizantin

Strădania unui erou de a-şi reconstrui patria

▲ Sculptură imaginară înfățișându-l pe Cezar în copilărie. Băiețelul cu conformație fragilă s-a transformat în eroul înalt cu studii de literatură și cunoștințe de strategie militară.

La nici 600 de ani de la întemeierea naţiunii, Roma republicană era scena unui război civil, născut din lupta dintre plebe şi clasa privilegiată care controla ţara. Iulius Cezar a venit pe lume în vremuri tulburi, când romanii pătau paginile istoriei cu propriul sânge.

„Schimbarea structurii sociale trebuie să aducă cu sine reforma structurii politice". Înarmat cu această ideologie şi cu o viziune clară despre viitor, Cezar a planificat reformele guvernamentale. A fost încununat cu succes în efortul său de a reconstrui Roma, capitala eternă. Veşnic învingător în luptă, a lăsat generaţiilor viitoare o capodoperă care încă este citită, 2000 de ani mai târziu – se spune că lumea nu a uitat încă data morţii sale. Haideţi să explorăm viaţa celui mai remarcabil erou al Romei Antice, Iulius Cezar.

Genealogia împăratului roman

▲ Desen care redă nașterea lui Cezar, publicat în „Viețile Cezarilor", lucrare scrisă în secolul al XV-lea. Acest tip de incizie va purta numele de „operație cezariană".

Talent moştenit de la mama sa

ÎN ANUL 100 Î.HR. venea pe lume primul fiu al unei familii aristocrate a Romei Antice. A primit numele tatălui său, Caius Iulius Cezar. Nașterea s-a dovedit dificilă, fiind necesar să se recurgă la operația cezariană. De fapt, se pare că el însuși a dat numele acestui mod de a naște. S-a născut la data de 13 iulie. De aceea, cuvântul care indică luna nașterii sale derivă, încă o dată, din numele său: „Iulius".

De regulă, numele dat la naștere cetățenilor de rând ai Romei se compunea din prenume și nume de familie, pentru ca în cazul patricienilor să se adauge la numele complet numele ginții. Ginta patriciană de nobili a Iulienilor, din care făcea parte familia lui Cezar, își trăgea sevele din dinastia Alba Longa care l-a dat pe Romulus, celebrul erou al Romei Antice. Cu toate acestea, în cursul secolului precedent nașterii lui Cezar nu au fost aleși consuli decât doi membri ai ginții Iulienilor, ajungând prin aceasta cele mai mari autorități ale anului. În ciuda poziției dominante deținute de tatăl lui Cezar, acesta nu era decât procurator, fără a se bucura de o notorietate semnificativă. Pe de altă parte, mama sa, Aurelia, era sora magistratului Aurelius Cotta care deținea funcția de consul. Aurelia își câștigase notorietatea ca mamă cu educație aleasă, fiind privită drept „un model pentru femeile romane". Cezar a rămas fără tată la vârsta de 16 ani, dar se număra printre cei mai inteligenți romani, iar mama sa reușise să-i transmită caracterul tolerant, dar gata să își asume riscuri.

Era o practică frecventă în familiile respectabile ale Romei ca fiii să beneficieze de profesori particulari de timpuriu, încă de la vârsta de opt sau nouă ani. Profesorul lui Cezar nu a fost grec, așa cum era moda vremii, ci un galez care studiase la Alexandria, în Egipt.

▼ Ruinele Forului Roman din capitala Italiei. Conținând complexul sanctuar construit de Cezar, ruinele încă mai emană atmosfera perioadei Romei Antice.

Cezar a studiat întregul spectru de materii, de la latină, limba sa maternă, la limbi străine, printre care și greaca. Profesorul său galez i-a mai transmis cunoștințe de matematică, istorie și geografie – cam tot ce poate fi clasificat în prezent drept cultură generală. Mai mult, se presupune că a asimilat de la profesorul său cunoștințe valoroase privind Galia, pe care mai târziu avea să o cucerească.

Reverența pentru unchiul său

Cezar a avut doi unchi celebri. Unul dintre aceștia era Lucius Iulius Cezar, care a ocupat funcția de consul în anul 90 î.Hr.. Faima numelui de Lucius Cezar se datorează Legii iuliene a cetățeniei („lex iulia de civitate latinis danda"), care dădea dreptul străinilor care locuiau în peninsula italică să obțină cetățenie. Cu alte cuvinte, teritoriul națiunii romane s-a întins în întreaga peninsulă, fapt care a afectat substanțial viziunea ulterioară a lui Cezar asupra națiunii.

Alt personaj este Caius Marius, soțul Iuliei, mătușa lui Cezar. În ciuda obârșiei modeste, s-a remarcat în numeroase războaie, și a fost avocatul de stânga care a ajuns consul cu susținerea plebeilor. Cu toate acestea, când Cezar a crescut suficient ca să și-l poată aminti pe Marius, unchiul său avea mai mult de 60 de ani și nu mai era decât o umbră a eroului de odinioară. În cele din urmă, Lucius Cornelius Sulla, general care prin realizările notabile a ajuns consul, îndepărtându-l pe Marius.

Lumea politică romană în care și-a petrecut Cezar copilăria era divizată în două facțiuni: partida popularilor, reunită în jurul lui Marius și sprijinită de sărăcime, ignorând Senatul, și partida senatorială (a patricienilor) condusă de Sulla, care dorea să întărească sistemul de conducere a maselor de către Senat. Lumea politică era complet polarizată de cele două grupări, astfel că perioada a fost permanent scena unor încleștări violente între acestea.

Tablou datând din secolul al XIX-lea, ilustrându-l pe Marius triumfător, ovaționat de soldații săi. Fiind la rândul său un om de rând, Marius a câștigat admirația populației.

Din culise

REPUBLICANISMUL ROMAN

Într-o primă etapă, Roma a fost monarhie. Circulă numeroase mituri privind întemeietorul Romei. Se spune printre altele că Roma este opera lui Marte, zeul războiului, sau că fondatorul a fost crescut de lupi. Dincolo de mituri, Romulus, personaj istoric real, a fost primul rege încoronat al Romei, după uciderea fratelui său Remus în anul 753 î.Hr. Ca urmare, orașul Roma îi poartă numele.

În ciuda faptului că forma de guvernământ era monarhia, Romulus a dispersat politicul, înființând un Senat care consilia regele precum și o organizație care organiza conciliile plebei, în care toți cetățenii aveau drept de vot. Acest guvern regalist era cu adevărat unic, întrucât toți cei care ocupau funcții guvernamentale, inclusiv regele, erau invitați la conciliile plebei. Sistemul s-a prăbușit odată cu exilarea celui de-al șaptelea rege, Tarquin al II-lea, supranumit „cel trufaș". În anul 509 î.Hr., Roma avea să fie declarată Republică.

Această declarație avea să persiste ca un moment întunecat din istoria Romei. Legislația prevedea în mod flagrant următoarele: „Toți civilii vor avea dreptul, fără a fi necesare alte aprobări, să ucidă pe oricine încearcă să devină rege". O astfel de reacție extremă de opoziție a stat la baza asasinării lui Cezar, întrucât era cunoscut drept „cel care râvnește la tron".

În acest imperiu republican, în fruntea guvernului se aflau cei doi consuli. Dacă mandatul regelui era nelimitat, consulii nu rămâneau în funcție decât un an. Nu se implementa nicio legislație care nu se conforma cu decizia comunăa consulilor, care aveau drept de veto. În cazul declarării stării de urgență se numea un dictator interimar, investit cu un mandat de numai șase lui. În întreaga istorie, numai două personaje au reușit să obțină numiri pe viață – Sulla și Cezar.

Rolul Senatului includea și consilierea celor doi consuli. Membrii Senatului parcurgeau un proces riguros de selecție, fără însă a fi aleși. Erau instaurați în funcție pe viață și, de regulă, ocupau funcții importante, inclusiv pe cea de consul. La început, Senatul nu putea decât să dea sfaturi. Dar pe măsură ce le-a sporit puterea, au început să apară disensiuni între Senatori și oamenii de rând, creând o fisură în guvernarea republicană.

Exista totuși o funcție care se situa deasupra Senatului: cea a tribunului. Dacă membrii Senatului precum consulii erau aleși în ședințe publice la care participau toți locuitorii (toate persoanele, indiferent de clasa și statusul social), alegerea tribunilor se realiza în ședințe la care aveau drept de vot doar plebeii. Fiecare era ales pe o perioadă de un an, și beneficia de drept de veto. În timpul expediției în Galia, Cezar, susținător al partidei popularilor, a folosit tribuna pentru a controla de la distanță politica din capitală.

Zilele luptei pentru putere

Exilat din Roma

ÎNTRE TIMP, pe când Cezar împlinea în 86 î.Hr. paisprezece ani, Marius avea să se stingă din viață. Odată cu moartea lui Marius, Sulla a rămas unic conducător al Romei, fiind dominată de susținătorii Senatorilor. Sulla, care deținea controlul complet permițându-i stârpirea partidei popularilor, l-a inclus pe Cezar, pe atunci în vârstă de optsprezece ani, pe lista viitorilor executați. Deși Sulla a fost înduplecat în final să cruțe viața băiatului, la momentul ștergerii acestuia de pe lista proscrișilor, a suspinat „Sunt pe cale să fac un gest necugetat. În acest copilandru stau ascunși o sută de Mariuși."

În schimbul vieții, Sulla i-a cerut lui Cezar să divorțeze. Pe atunci, Cezar era căsătorit cu Cornelia, fiica lui Cornelius Cinna, care l-a trădat pe Sulla și s-a coalizat cu tovarășul său de luptă, Marius. Deși căsnicia era una de conveniență, aranjată de răposatul Cinna, Cezar a refuzat cu curaj și obstinație să anuleze mariajul, stârnind astfel încă o dată mânia lui Sulla. Întrucât nu mai putea rămâne în Roma, Cezar a decis să se ascundă în Asia.

Imediat ce Cezar și-a început serviciul militar, obținând rezultate notabile în această nouă calitate, Sulla și-a găsit sfârșitul. Cezar a revenit la Roma pentru a profesa avocatura la vârsta de 22 de ani, în 78 î.Hr. Dincolo de dificultățile pe care le întâmpina un tânăr lipsit de experiență în a găsi clienți, Cezar a făcut publică averea unei figuri proeminente a partidei patricienilor, ceea ce i-a pricinuit încă o dată exilul din Roma.

Frescă celebră de secol XIX, înfățișând incidentul Catilina. Persoana care se adresează auditoriului este consulul Cicero. Catilina (la dreapta) șade izolat de restul senatorilor.

Următoarea destinație a fost Insula Rodos din Grecia. Aici a făcut eforturi să stăpânească retorica la una dintre cele mai prestigioase instituții ale acelor timpuri. Îndreptându-se într-acolo, a fost răpit de pirați, dar a reușit să îi îmbuneze plătindu-le dublul sumei cerute. Imediat ce a fost eliberat, Cezar a făcut o adevărată acrobație, echipând câteva corăbii militare pentru a ataca nava piraților, și i-a condamnat la moarte. Vestea a ajuns fără întârziere până la zidurile Romei.

Ulterior implicării în războaiele din Asia, a fost rechemat la Roma în anul 73 î.Hr. , fiind ales ca membru al Colegiului Pontifilor. În 72 î.Hr., Cezar a fost ales tribun militar de către Adunările romane, primul său pas în viața politică.

▲ Sulla, avocat și lider al aristocraților. A ieșit triumfător din conflictul declanșat în Senat cu Marius, avocat al partidei popularilor, și nu a ezitat să îi pedepsească pe susținătorii adversarului său.

Elita unică

Ascensiunea lui Cezar în lumea politică romană era predestinată. La 30 de ani, după ce lucrase ca vistier însărcinat cu Trezoreria Națională, a fost numit edil. Administra distribuirea alimentelor către populație, se ocupa de păstrarea ordinii publice și organiza jocurile sportive publice. A mai câștigat experiență ca pretor, pentru ca în sfârșit să devină consul la vârsta de 40 de ani.

În tot acest timp, după finalizarea mandatului de consul, a reușit să devină membru al Senatului. Cezar continua să urce, încet dar sigur, scara succesului.

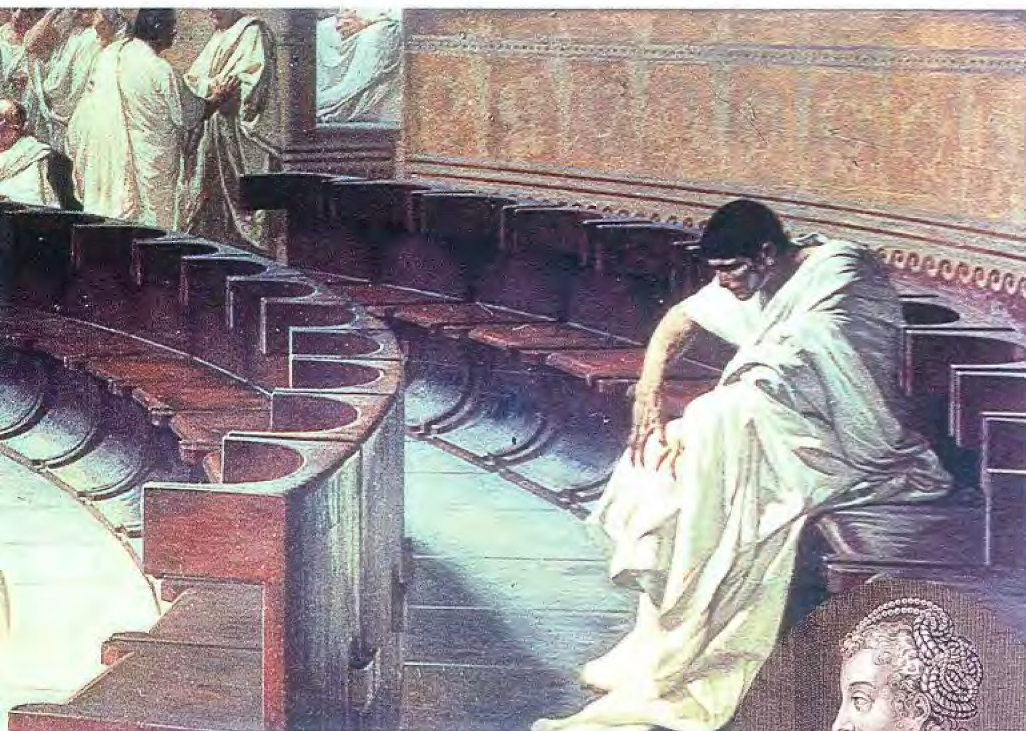
În anul 69 î.Hr., Cezar a fost ales consul, la vârsta de 31 de ani. Până să împlinească 35 de ani, în 65 î.Hr., a devenit vis-

▸ Sculptură cu Cezar intitulată Adolescența lui Cezar, expusă la Muzeul de Artă Contemporană de la Roma. Expresia facială trădează temerile privind viitorul, în condițiile opresiunii exercitate de Sulla.

▾ Mozaic ilustrând gladiatori în timpul unei competiții care stârnea entuziasmul în rândul romanilor. Sclavii, infractorii și prizonierii de război erau instruiți în școli speciale, pentru a deveni gladiatori.

tier. Această punere în funcție era cel mai bun indicator al reputației și notorietății din ce în ce mai mari. El organiza diferite forme de divertisment, precum lupte cu gladiatori care îi înflăcărau pe romani. Mai mult, pentru că organizase evenimentele pe cheltuiala sa, statutul lui Cezar a crescut vertiginos. Întrucât fusese un potențial succesor al lui Marius, singurul lucru pe care putea conta era susținerea plebeilor. Pierzând-o pe soția sa, Cornelia, după numai doi ani de mariaj, s-a recăsătorit cu nepoata lui Sulla, Pompeia, într-un efort de a îmbunătăți relațiile dintre cele două forțe oponente.

Prețul plătit pentru recunoașterea și statutul obținute după organizarea spectacolelor a fost îndatorarea lui Cezar. Cel mai mare creditor al său era Marcus Licinius Crassus. Crassus, cu 14 ani mai în vârstă decât Cezar, era un bine-cunoscut politician care deținea proprietăți valorând însumate jumătate din bugetul național. Este cunoscut pentru înfrângerea armatei lui Spartacus în ceea ce a reprezentat cea mai mare răscoală a sclavilor din istoria Romei. Deși îl susținea pe Sulla, i-a dat o mână de ajutor lui Cezar de fiecare dată când acesta se confrunta cu crize financiare, uneori chiar și împotriva voinței sale. În cele din urmă, au sfârșit prin a coopera în cadrul primului triumvirat.

Conspirații și scandaluri

Cezar părea să avanseze treptat către funcția de consul, când dintr-o dată a fost tras înapoi de un eveniment neprevăzut. În 63 î.Hr. s-a implicat într-o tentativă de lovitură de stat regizată de tânărul Lucius Servius Catilina, doar pentru a fi trimis în corzi. Incidentul a fost cauzat de invidia lui Catilina după pierderea alegerilor consulilor cu un an în urmă, în fața lui Marcus Tullius Cicero, legendarul scriitor. După această înfrângere, Catilina a plănuit asasinarea în masă a lui Cicero și a întregii facțiuni aliate. Din păcate, publicul a început să dea crezare zvonurilor că Cezar ar fi participat la complot. Cezar, care a lúat parte la deliberările Senatului în vederea obținerii unei sentințe, l-a apărat pe Catilina votând împotriva pedepsei capitale, așa cum ceruse Cicero. Și-a asumat un risc major luând partea pârâtului, în condițiile în care el însuși fusese acuzat de complicitate. Totuși, elocvența sa l-a impresionat chiar și pe Cicero, aducându-i lui Cezar și mai multă popularitate.

Toamna aceluiași an a fost scena unui alt incident scandalos. Cezarii organizaseră un festival dedicat zeiței nașterii – unde accesul bărbaților era strict interzis. Nerespectând interdicția, un aristocrat pe nume Claudius, îmbrăcat în femeie, a intrat pe furiș și a fost dat afară din casă. Anterior circulaseră zvonuri scandaloase în care erau implicați soția lui Cezar, Pompeia, și Claudius. Atunci, Cezar a afirmat „Soția mea nu poate fi pasibilă de dezonoare, cauzată fie ea și de o singură îndoială", și a divorțat de Pompeia. Înlăturând zvonurile, l-a apărat pe Claudius în instanță spunând „Nu pot fi martor în acest caz pentru că nu am fost prezent la locul faptei", iar Claudius a fost găsit nevinovat. Ca urmare, Cezar și-a mai câștigat un supus.

▲ Gravură datând din secolul XIX a celei de-a doua soții a lui Cezar, Pompeia.

Versiune diferită

ÎNGLODAT ÎN DATORII

Cezar avea de asemenea un simț extraordinar al valorii banilor. De fiecare dată când își câștiga simpatia plebeilor, investea o sumă semnificativă din propria sa avere. Obișnuia să organizeze evenimente care să înflăcăreze sărăcimea, repara drumuri, și cu ocazia alegerilor arunca cu banii în toate părțile, pentru a câștiga susținerea politicienilor. Finanța aceste „campanii" cu bani împrumutați, și în curând și-a câștigat numele de „rege roman al datoriilor". Dacă inițial creditorii pretindeau să li se înapoieze o sumă mai mare, având în vedere succesul potențial al lui Cezar, au continuat să îi împrumute sumele necesare deși nu primeau nimic înapoi. Cu trecerea timpului, sumele de bani datorate continuau să crească, până când au ajuns să se inverseze rolurile de creditor și debitor. Cezar ajunsese la concluzia că singura soluție era să investească și mai mulți bani, pentru a își putea achita datoriile.

Talentul lui Cezar de a împrumuta bani l-a ajutat și când a trebuit să ridice moralul și să încurajeze soldații pe câmpul de luptă. Ca și comandant de oaste, Cezar a luat cu împrumut bani de la comandanții de grad mai mic și i-a distribuit soldaților, ca prime. Odată cu începerea luptei, comandanții încercau din răsputeri să își recupereze banii, în timp ce soldații, mișcați de generozitatea lui Cezar, își arătau recunoștința în vâltoarea bătăliei. „Regele datoriilor" era perfect conștient de cele mai bune metode de a risipi banii.

▲ Cezar avea talent în a strânge bani, și de cele mai multe ori în a-i cheltui cu folos.

În fruntea lumii politice

▲ Cezar, ca membru al Senatului. După ce a reușit să devină consul, a implementat numeroase reforme, provocând astfel dușmănia în rândul altor membri.

Triumviratul

ÎN ANUL 60 Î.HR., Cezar s-a întors din Spania, unde lucrase o bucată de timp, în patria sa. A reușit în sfârșit să obțină postul de consul, cu sprijinul lui Pompei și Crassus. Ambii fuseseră mâna dreaptă a lui Sulla, și până în 70 î.Hr. lucraseră împreună, consuli fiind. Cu toate acestea, nu se înțelegeau bine, ca urmare a caracterului milităresc al lui Pompei și a naturii întreprinzătoare a lui Crassus. Cei doi l-au acceptat pe Cezar drept mediator, permițându-i să construiască o legătură între aceștia.

Cu doi ani mai devreme, Cnaeus Pompeius reușise o cucerire rapidă a țărilor răsăritene, la vârsta de 40 de ani. În fața Senatului, ceruse să i se îndeplinească trei dorințe, inclusiv să i se permită sărbătorirea triumfului, precum și să i se permită să-și anunțe candidatura pentru postul de consul. Deși un personaj precum Pompeius ar fi putut ajunge cu ușurință consul folosindu-se de puterea pe care o deținea și menținând un corp privat de armată, exploatându-i mai apoi puterea, a preferat să evite acțiunile ilegale. Avocații Senatului l-au disprețuit pentru această decizie, și au decis să îi autorizeze doar sărbătorirea. Cezar a sesizat momentul ideal pentru a-l câștiga pe Pompei de partea sa.

În cursul anului următor, Cezar și-a anunțat candidatura. Pentru a își asigura victoria, le-a făcut o propunere lui Pompei și Crassus. Aceștia urmau să îl ajute pe Cezar în campania electorală prin intermediul rețelei vaste de conexiuni și cu fonduri. În contrapartidă, odată ajuns consul, Cezar l-ar fi ajutat pe Pompei să le distribuie pământ soldaților săi, iar Crassus ar fi câștigat monopolul asupra întregii țări. Cezar, pe atunci în vârstă de 40 de ani, a fost ales consul cu majoritate absolută.

S-a realizat astfel Primul Triumvirat. Cei trei au pus la cale un acord secret, conform căreia niciunul nu va lua decizii neacceptate și de ceilalți – o strategie foarte inteligentă de luptă împotriva Senatului. De altfel, Senatul, la acel moment, nici măcar nu era conștient de existența Triumviratului.

Reformă la două capete

În anul 59 î.Hr., după ce a fost ales în sfârșit consul, Cezar nu și-a impus de la început propriile politici, în condițiile în care atât Senatul cât și popularii moderați erau foarte precauți cu privire la ascensiunea reformatorilor radicali. Astfel, Cezar s-a folosit de sistemul republican timpuriu care implica doi consuli – o rotație de o zi a comandei asupra armatei romane, și o rotație de o lună în cazul afacerilor guvernamentale. A reușit să lase impresia că nu va schimba tradițiile împământenite. Imediat ce Senatul și popularii moderați au lăsat garda jos, a început să propună numeroase acte legislative inovative, în cascadă, pe care le pregătea de luni de zile. Scopul lui Cezar era de a asigura progresul și dezvoltarea statului, cu sprijinul plebeilor.

Primul act legislativ pe care l-a înaintat a fost Legea Terenurilor Agricole. Scopul acesteia era de a distribui terenurile ruinate deținute de stat către soldații, la terminarea serviciului militar, precum și șomerilor.

Biblioteca de amintiri

COMENTARIILE CU PRIVIRE LA RĂZBOAIELE GALICE

Opera lui Cezar cunoscută drept „Comentarii de Bello Gallico" a avut titlul original „Iulii Caesaris Commentarii Rerum Gestarum", care semnifică „Rememorarea faptelor lui Iulius Cezar". Textul prezintă perioada războiului din Galia. Faptele lui Cezar în luptă au fost rezultatul extinderii armatei fără aprobarea Senatului. Membrii conservatori ai Senatului care au respectat formalitățile, au fost dezgustați de succesul lui Cezar; cei mai puțin puternici l-au considerat trădător după ce a aranjat un armistițiu cu Galia. Astfel, devenise crucial pentru Cezar să își justifice fără întârziere realizările în fața publicului roman.

Cu toate acestea, comentariile cu privire la Războaiele Galice nu reprezintă doar o formă obișnuită de propagandă. Relatările sunt corecte, s-au înregistrat circumstanțele în care se regăsea inamicul, exagerările au fost limitate la minim, iar faptele au fost expuse cu claritate. Cezar a evitat stilul pompos care era la modă în acea vreme, limitându-se la o manieră concisă și controlată de a scrie. Prin urmare, s-a bucurat de recunoaștere generală, și chiar și oponentul său politic, Cicero, nu a avut altă opțiune decât să-i laude opera. Cicero definea talentul literar al lui Cezar după cum urmează:

"Poate că Cezar a intenționat să le ofere celor care aspiră să scrie istoria o serie de materiale istorice, dar o consecință a operei sale este că a redus dorința celor prudenți și înțelepți de a mai scrie."

Se spune că rapoartele pe care le-a trimis Cezar de la câmpul de bătaie către Roma imediat au fost foarte solicitate. Reputația sa de scriitor încă mai dăinuie. Stilul concis, corect și demn de a relata ce s-a petrecut în Galia este încă folosit ca material didactic de către cei care studiază limba latină.

◄ „Nimeni nu mă întrece în timiditate și prudență". Cicero și-a înscris numele în istorie, în mai mare măsură ca scriitor decât ca politician.

În trecut, Senatul nu aprobase nicio propunere similară. Uneori, totul degenerase într-o dispută aprigă, pentru că Senatul era compus în cea mai mare parte din latifundiari, care se temeau că prin acest act legislativ ar putea declanșa reforma agrară care să implice loturile private. Așa cum era de așteptat, și de această dată, majoritatea membrilor Senatului a votat împotrivă. La aflarea rezultatelor, Cezar a respins imediat decizia Senatului și și-a îndreptat atenția către doi dintre cei trei capi ai guvernului, Pompei și Crassus. Cu sprijinul acestora, a refrazat cu grijă propunerea legislativă, care a fost votată cu majoritate absolută în cadrul conciliului plebei.

Susținut de facțiunea senatorială, un alt consul care a contribuit la realizările lui Cezar a fost Bibulus. Acesta a încercat să invoce dreptul de veto, reușind totuși să evite furia publicului. În ciuda faptului că deținea o funcție publică, a refuzat să își părăsească reședința privată. Romanii obișnuiau să se refere la anul în care consulii dețineau puterea folosind expresia „anul consulatului lui X și Y", dar pentru anul în curs, se amuzau pe seama funcției lui Bibulus spunând „anul consulatului lui Iulius și Cezar".

Aflat singur în fruntea statului, Cezar a înaintat propuneri legislative precum „legea colectării impozitelor", care reducea presiunea asupra comercianților țării, sau „legea privind controlul achizițiilor nedrepte" care îi împiedica pe funcționarii publici să își însușească cadouri valoroase. Pentru a își putea impune propunerile de legi atunci când Senatul nu era de partea sa, aceste metode erau îndreptate spre obținerea susținerii oamenilor de rând în conciliile plebeilor.

Legea Terenurilor Agricole a fost în fapt un cadou pentru Pompei, care tocmai se întorsese din Orient, dar nu a fost de natură să îi asigure Romei mai multe terenuri, iar legea privind colectarea impozitelor i-a fost dedicată lui Crassus. Dar dincolo de orice, a jucat „la două capete", reușind să transforme în realitate și visurile multor oameni din popor. Cezar știa dinainte că, dacă cele două aveau de câștigat, societatea romană va beneficia la rândul său de mai multă stabilitate.

Primejdie din partea statelor vecine

În decursul primului an în funcția de consul, Cezar a afișat publicului potențialul său de politician. În anul următor a fost numit guvernator general al Provinciei de nord a Galiei. Avea să servească un mandat de cinci ani, punându-i-se la dispoziție patru corpuri de armată și 24 de mii de soldați. A fost privilegiat, la finele mandatului de consul, să își păstreze poziția deosebit de influentă în politică, în economie și în afacerile militare.

▲ Soldați romani în luptă cu o armată străină. Prin comparație cu armata romană, armata galeză nu era compusă decât dintr-o mână de triburi. Prin urmare, au eșuat în a afișa potențialul militar maxim pe care îl dețineau.

▲ Sponsorul principal al lui Cezar, Crassus. Deși a înfrânt Răscoala lui Spartacus, nu a reușit să obțină recunoașterea meritelor militare pe care și-ar fi dorit-o.

Zona pe care romanii o numeau Galia corespunde Franței, Belgiei și nordului Italiei zilelor noastre. Din aceste teritorii, erau considerate provincii ale Romei întreaga Italie de nord (cunoscută sub numele de „Galia Cisalpină") și sudul Franței, Provence-ul (cunoscute sub numele de „Galia Transalpină"). Cea mai mare parte se situa în afara teritoriilor romane, denumită și „Galia liberă".

În primăvara lui 58 î.Hr., Cezar a primit o vizită surpriză în timp ce se pregătea să plece spre postul său de la Roma. Tribul helveților din Elveția îi solicita ajutorul, după invazia triburilor germanice dinspre nord. Aceștia cereau permisiunea lui Cezar să traverseze provincia Roma pentru a se strămuta către Apus. Când Cezar i-a refuzat, helveții au încercat să traverseze cu forța teritoriile eduilor. Aceștia se stabiliseră în partea centrală a Galiei, după ce întreținuseră relații de prietenie cu Roma. Pe cale de consecință, a izbucnit o bătălie între Cezar și helveți, iar tribul edui l-a contactat imediat pe Cezar, cerându-i ajutorul. Această bătălie a declanșat și a marcat începutul Războaielor Galice.

Cucerirea Galiei

Opt ani de război

CEZAR A ÎNFRÂNT TRIBUL NUMEROS al helveților cu armata sa însumând aproximativ 30.000 de oameni, după ce a recrutat o mare parte din soldați chiar din provincie. Ca urmare, după o luptă dură, a îndepărtat germanii dincolo de Râul Rin, întrucât încălcaseră teritoriul galez. Cezar a determinat linia de apărare care proteja Roma de invazia „primejdiei dinspre nord", germanii, pe cursul Rinului. Mai mult, în următorii ani, a înfrânt armata belgilor, cunoscuți în Galia de nord-est pentru vitejia acestora. În cursul toamnei, a cucerit Normandia și Britania în regiunile occidentale ale Galiei, reușind astfel să reunească sub conducerea sa cea mai mare parte a Galiei.

Cu toate acestea, războiul nu se terminase. Când galezii s-au regrupat în Insulele Britanice (Anglia de astăzi), după ce se dovediseră a reprezenta o adevărată amenințare, Cezar a reușit să îi atace și să îi reducă la tăcere. Se spune că în cea mai mare parte a Galiei, revoltele împotriva dominației romane nu s-au stins decât mult mai târziu. Precum Vercingetorix, au existat numeroși generali care au dat dovadă de mare rezistență reunind triburile care se destrămaseră. A fost nevoie de opt ani lungi ca să slăbească rezistența. Cezar a folosit eficace anihilarea Galiei, pentru a trece la guvernarea Romei. Nu a obținut numai recunoașterea militară, dar a reușit și să își achite numărul incredibil de datorii și, dincolo de orice, a obținut teritorii care îi vor folosi drept resursă pentru viitoarele activități politice.

▾ Reproducere a modelului de pod folosit de Cezar peste râul Rin. Se spune despre acesta că este o capodoperă a ingineriei militare. Pentru a-i ataca rapid pe germani, Cezar a construit un pod peste Rin în numai 10 zile.

▴ O ilustrație dintr-o carte datând de la 1910, care înfățișează armata romană debarcând în Insulele Britanice. La acel moment, insula adăpostea armata galeză.

Preludiu pentru colaps

În timp ce Cezar lupta pe câmpul de luptă din Galia, scena politică romană se schimbase dramatic. Cea mai semnificativă schimbare era aceea că „unul dintre cei trei, Pompeius, a colaborat cu fațiunea Senatorilor căreia Cezar i se opusese vehement. După părăsirea postului din Galia, Cezar punea bazele unui plan de a controla de la distanță lumea politică romană. În următorul an, a fost bucuros să afle despre numirea în funcția de consul a lui Piso – tatăl Calpurniei, cu care se căsătorise în anul său de consulat. Mai mult, avându-l de partea sa și pe Cladudius (subordonatul care se strecurase în casa lui Cezar travestit în femeie), Cezar l-a ajutat să devină tribun. Cu toate acestea, când Cezar a obținut rezultate glorioase pe câmpul de luptă, Pompeius a început să se îndoiască de relația sa cu Cezar, considerând că acela care are cel mai mult de câștigat de pe urma triumviratului este însuși Cezar.

CĂLĂTORII ÎN TIMP

BĂTĂLIA DE LA ALESIA

În 52 î.Hr., triburile galeze s-au unit pentru prima oară în încercarea de a face față romanilor. Vercingetorix a condus armata, iar romanii sufereau ca urmare a planurilor inovatoare și ale metodelor de luptă de gherilă folosite de tânărul comandant. Cu toate acestea, într-un anumit moment în timpul asediului, Cezar le-a ordonat subordonaților să se retragă din cauza lipsei proviziilor. În replică, soldații au afirmat: „Ar fi dezonorant să ridicăm asediul tocmai acum". Aceasta i-a demonstrat lui Cezar hotărârea de neînfrânt a trupelor pe care le conducea – moralul era neașteptat de ridicat.

În curând, Vercingetorix a ales orașul Alesia (din centrul Franței) ca loc al bătăliei contra lui Cezar, din cauza fortificațiilor de necucerit. Se spune că Bătălia de la Alesia avea să hotărască istoria de mai târziu a Franței și a Angliei. Armata romană a încercuit dealul Alesiei, acolo unde 80 de mii de soldați galezi formaseră o baricadă. Cezar s-a pregătit pentru un atac general, săpând o tranșee adâncă de șase metri la vest de tabăra galeză. Pe de altă parte, Vercingetorix a alocat întăriri pentru diferite zone, și a trimis către Alesia o armată puternică de 250.000 de infanteriști, însoțiți de o cavalerie de 8.000 de soldați. Cele două armate s-au luptat cu înverșunare zilnic, dar în final capabilitățile de luptă ale armatei lui Cezar au avut câștig de cauză și armata galeză a fost înfrântă. Pentru a-și salva trupele de la pieire, se spune că Vercingetorix s-a prezentat în fața lui Cezar îmbrăcat într-o frumoasă armură, încălecat pe cal, și și-a aruncat arma la pământ. Cu această ultimă bătălie, Războaiele Galice se apropiau de sfârșit.

◂ O pictură de secol XVI ilustrează cele două armate în timpul Bătăliei de la Alesia. Lupta dintre armata romană și cea galeză s-a sfârșit în numai cinci zile.

Ziua în care au sosit întăririle	O luptă violentă între cavaleriile celor două armate. Lupta a durat de la amiază până pe înserat, dar imediat ce Cezar a aruncat pe câmpul de luptă cavaleria germană, armata galeză s-a retras.
A treia zi	La miezul nopții, întăririle au reacționat atacând armata romană, dar au fost înfrânte, întrucât nu puteau depăși linia de apărare
A patra zi	Armata galeză și-a schimbat ținta și a întreprins un atac general. Romanii vor câștiga lupta corp-la-corp.
A cincea zi	Vercingetorix se predă.

Pictură datând din secolul al XIX-lea, ilustrând predarea lui Vercingetorix în fața lui Cezar. Postura sa emană demnitate și mândrie.

În 56 î.Hr., în timpul celui de-al treilea an departe de Roma pentru a-și împlini datoriile de consul, Cezar i-a invitat pe Pompeius și pe Crassus să se întâlnească cu el. La renumita întâlnire a celor trei, cunoscută drept „Întrevederea de la Lucca" s-a decis soarta triumviratului. Aceștia au hotărât ca Pompeius și Crassus să fie consuli în anul următor și, la finalizarea mandatului, Pompeius să fie desemnat guvernator general al provinciei Spaniei, iar Crassus al Siriei. Cezar însuși a promis să își extindă mandatul de guvernator general al Galiei pentru încă cinci ani, și și-a îndeplinit promisiunea. După finalizarea mandatului din Galia, lui Cezar practic i se garanta revenirea la statutul de consul, cu respectarea tradiției conform căreia „nu se poate anunța candidatura pentru consulat în următorii 10 ani".

Totuși, la doi ani după această întrevedere, moartea Iuliei a rupt legătura dintre Cezar și Pompeius, încurajându-l pe Pompeius să devină un consult solitar, sau altfel spus „un consul lipsit de partener". Astfel, a început să își dezvolte și să își consolideze relația cu Senatul.

În vâltoarea evenimentelor, Crassus s-a stins din viață. La doi ani după ce devenise guvernator general al Siriei în anul 53 î.Hr., a fost ucis în lupta contra imperiului parților, care își revendica teritoriul Mesopotamiei. În acest moment, sistemul „triumviratului" se confrunta cu pericolul disoluției.

O decizie critică

Observând situația și circumstanțele de la Roma, Cezar a încercat să se folosească de averea dobândită pentru a își spori numărul suporterilor, atât în Galia cât și la Roma, având în vedere că urma să își anunțe candidatura la terminarea mandatului de guvernator general al Galiei. Populația era încântată de realizările sale în Galia, și își exprimase deschis dorința de a îl revedea pe Cezar pe scena politică.

Totuși, Senatul l-a înștiințat cu viclenie pe Cezar să renunțe la autoritatea sa de a comanda oștirea, întrucât Războaiele Galice se încheiaseră. Mai mult, l-au avertizat pe Cezar că, în cazul în care ar fi încălcat aceste ordine, devenea dușman al statului. Chiar și Pompeius, odată prietenul său devotat, trecuse de partea Senatului.

La auzul acestui ordin absurd, Cezar a mărșăluit în fruntea soldaților săi către râul Rubicon, la granița dintre Galia și Roma. Trecerea râului ar fi constituit o infracțiune gravă prin prisma legislației romane. A contemplat o vreme asupra situației, apoi a strigat: "Zarurile au fost aruncate!"

▾ Pictură de secol XVIII zugrăvind trecerea râului Rubicon de către armata lui Cezar.

Întoarcerea în capitală

Regina Egiptului

LA AUZUL VEȘTII CĂ CEZAR a trecut Rubiconul, Pompeius a părăsit capitala, șocat. Și-a părăsit postul de senator, dispărând din Roma în pripă. Cezar a căutat să se confrunte cu situația în mod diplomatic, avansând în același timp cu armata sa, dar Pompeius a refuzat și a plecat din țară. În final, Cezar l-a urmărit până în Egipt – vechiul său prieten era de nerecunoscut.

În octombrie 48 î.Hr., în vreme ce îl urmărea pe Pompeius în Egipt, Cezar a întâlnit-o pe Cleopatra. Pe atunci, țara era condusă de Cleopatra și de fratele său Ptolemeu, conform dorinței predecesorului lor, dar acesta abia recuperase capitala de la Cleopatra. Fiind pe punctul de a-și pierde titlul de regină, Cleopatra s-a apropiat de Cezar.

Cezar a acționat ca un intermediar între ea și fratele său, și observând la Cleopatra mai multe abilități de a conduce, le-a ordonat să guverneze țara împreună. Ptolomeu a refuzat și, prin urmare, armata egipteană a trebuit să se confrunte cu cea romană.

Temându-se că navele egiptene ar copleși flota sa relativ mică, Cezar a incendiat portul Alexandria; focul avea să se extindă la oraș, distrugând minunata citadelă academică și artistică întemeiată de Alexandru cel Mare. Flăcările au cuprins chiar și celebra bibliotecă din Alexandria. Armata lui Cezar continua să stea neclintită în fața forțelor egiptene, care erau de zece ori mai numeroase. Lupta a durat peste 4 luni, dar când au ajuns întăririle romane din Asia, Roma a reușit să decidă soarta războiului în favoarea sa.

▼ Tablou care o înfățișează pe Cleopatra, ascunsă într-un covor pentru a-l surprinde pe Cezar. Acesta a fost profund mișcat de frumusețea și inteligența reginei egiptene.

▼ Tablou datând din secolul al XVIII-lea înfățișându-l pe Cezar, șocat să îl găsească pe Pompeius în viață. Cezar fusese distrus la primirea veștilor privind asasinarea lui Pompeius, și organizase funeralii fastuoase în onoarea acestuia.

Omul-cheie

ALEGEREA LUI POMPEIUS

În Roma Antică, tradiția spunea că toți liderii militari trebuie să intre într-un oraș la unison, împreună cu armatele. De asemenea, legislația prevedea revenirea consulului în oraș, pentru a prezenta știrile cu privire la bătălie. Prin urmare, liderii militari care fuseseră forțați să aștepte în afara orașului se confruntau cu următoarea alegere: fie să candideze la postul de consul, fie să organizeze o ceremonie triumfală la întoarcerea din bătălie – ambele variante nu erau posibile simultan. Pompeius a optat pentru ceremonie, iar Cezar pentru consulat.

Pompeius a beneficiat de onoarea de a participa la prima sa ceremonie triumfală la vârsta de 25 de ani. Era un personaj foarte rafinat, și în momentul în care Senatul s-a întors împotriva lui Cezar după invazia Galiei, Pompeius l-a sprijinit pe Cezar. Nu le-a dat niciodată senatorilor motive de discordie. Plutarh scria astfel: „A dorit dintotdeauna din răsputeri să se numere printre protectorii patriei, și aceasta l-a determinat în cele din urmă, ajuns la 50 de ani, să se alăture Senatului." În final, a respins ideile lui Cezar și și-a abandonat țara natală pentru a pune bazele unei armate. Era sortit să repete aceeași greșeală făcută în timpul întrevederii de la Lucca. Din dorința de a arăta lumii calitățile sale deosebite de strateg militar, a construit o armată în Marea Mediterană pe care a îndreptat-o împotriva lui Cezar. Cu toate acestea, avea să îl aștepte o soartă tragică.

În luna martie a anului 47 î.Hr., Cezar, care tocmai îl ucisese pe Ptolemeu al XIII-lea, l-a încoronat pe fratele său, Ptolemeu al XIV-lea, și i-a ordonat să guverneze Egiptul împreună cu Cleopatra. Noul rege nu avea decât 11 ani, astfel că în principiu, singura care guverna era Cleopatra. Astfel s-au pus bazele unei perioade de relații strânse între Roma și Egipt.

Cleopatra avea 21 de ani la acel moment. Pentru generațiile de mai târziu, avea să fie întruchiparea frumuseții și inteligenței. Cezar, pe de altă parte, era cunoscut printre supușii săi drept „afemeiatul chel" care căzuse în mrejele Cleopatrei. Totuși, motivul pentru care a sprijinit-o atât de mult era că Roma depindea de Egipt ca producător de zahăr, așa că voia să formeze o alianță politică strânsă cu această țară. După victoria militară din Egipt, Cezar și Cleopatra s-au îmbarcat într-o călătorie de două luni pe cursul Nilului, până la granița cu Etiopia. Scopul acestei călătorii era de a demonstra alianța strânsă dintre cele două țări, permițându-i în același timp lui Cezar să cunoască îndeaproape diferitele zone ale Egiptului.

▲ Pictură de secol XIX, înfățișând-o pe Cleopatra pe terasele din Philae.

▼ Sculptură în relief a Cleopatrei și a fiului său, Cezarion.

Veni, vidi, vici

În timp ce Cezar lupta în Egipt, au izbucnit conflicte interne în Pont, Turcia zilelor noastre. Soldații de acolo profitaseră de problemele de la Roma pentru a pune la cale o revoltă.

După călătoria pe Nil, Cezar a plecat imediat spre Siria, unde a luptat împotriva armatei Regelui Pharnakes (care punea la cale o revoltă), pe care a spulberat-o. A trimis un mesaj către Roma, conținând celebra expresie „Veni, vidi, vici (am venit, am văzut, am învins)".

Apoi, în luna octombrie a anului 47 î.Hr., Cezar s-a întors la Roma.

▶ Monedă care evidențiază expresia faimoasă a lui Cezar: „Veni, vidi, vici".

Nașterea dictatorului

Sfârşitul frământărilor interne

În anul 47 î.Hr., populația romană, încântată de victoria lui Cezar, l-a numit dictator pe o perioadă de 5 ani. Acest fenomen era total neobișnuit la Roma, acolo unde oamenii se temeau mai mult decât orice de puterea concentrată în mâinile unui singur om. Beneficiind de mai multă putere, și-a întors armata împotriva Tunisiei. Scipio, Cato și alți membri ai Senatului fideli lui Pompei s-au întâlnit și au pus la cale o revoltă. În aprilie 46 î.Hr. a avut loc revolta de la Tapsus. Cezar, cu un contingent de trei ori mai mare decât oponenții săi, a reușit să zdrobească forțele rebele. Cato și-a luat viața, despicându-și stomacul cu propria sabie.

În iulie 47 î.Hr., revenirea lui Cezar la Roma a beneficiat de serbări nemaiîntâlnite. Acestea s-au desfășurat pe parcursul a 40 de zile, acordându-i-se onoruri fără precedent: a fost numit dictator pentru alți 10 ani. Ca urmare, a implementat o serie de reforme, precum calendarul iulian și construcția monetăriei naționale.

Totuși, conflictele interne clocoteau încă. De această dată, în Spania, Cnaeus și Sextus au adunat o armată de 80.000 de soldați pe care i-au întors împotriva lui Cezar. În 45 î.Hr., la bătălia de la Munda, adepții lui Pompei și-au dat și ultima suflare.

Nepotul surorii lui Cezar a dorit să participe la bătălie, iar Cezar a acceptat. Pe atunci în vârstă de numai 17 ani, avea să crească și să ajungă primul împărat al Romei: Octavian.

O nouă ordine

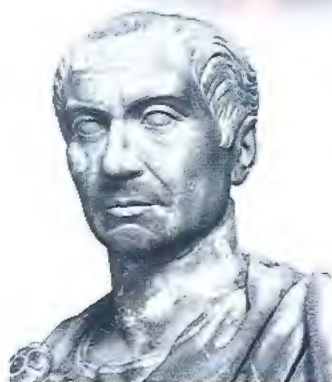
Cezar a profitat la maximum de noile puteri cu care a fost investit pentru a iniția noi reforme sociale. Ca metodă de a stopa inflația care răscolea Roma ca urmare a conflictelor interne, a scutit pe toată lumea de plata dobânzilor pe o perioadă de un an. De asemenea, a promis celor fideli lui Pompei libertăți depline, în ciuda crimelor comise.

Mai mult, a realizat un recensământ complet al populației Romei, a înjumătățit numărul săracilor îndreptățiți să primească alimente cu titlu gratuit de la guvern pentru a elimina fraudele, și a acordat drepturi speciale familiilor cu mulți copii. Pentru a preveni revoltele ulterioare, a interzis formarea grupărilor politice. Ulterior, le-a recomandat membrilor proletariatului să se stabilească în teritoriile nou cucerite, în căutarea unei vieți mai bune.

Reformele nu se opresc aici – le-a permis doctorilor, profesorilor și altor lucrători înalt calificați din nordul Italiei să lucreze la Roma. Prin urmare, cea mai mare parte a peninsulei italice era acum romană. Deși nici populația Siciliei și nici cea a sudului Franței nu beneficiau de dreptul la vot, le-a acordat „drepturile cetățenilor latini", similare celor de care se bucurau cetățenii romani. A

▲ Pictură de secol XV ilustrând întoarcerea triumfală a lui Cezar. Participarea la festivități reprezenta cea mai mare onoare de care se putea bucura un cetățean roman.

▲ Statuie înfățișându-l pe Cezar în floarea vârstei. Deja acaparase puterea și pusese în aplicare numeroase reforme.

◀ Tablou datând din secolul al XIX-lea – Egiptul îi oferă tribut lui Cezar. Deși nu era întotdeauna o onoare să fii colonie romană, acest statut a adus prosperitatea acelor ținuturi.

crescut de asemenea numărul senatorilor de la 600 la 900, și a numit în funcții înalte persoane provenind din teritoriile cucerite.

A angajat cele mai sclipitoare minți din întregul teritoriu, indiferent de țara de origine, căutând să slăbească puterea Consiliului.

Nu în ultimul rând, a modificat întrucâtva sistemul legislativ, permițându-le tuturor proprietarilor de terenuri să fie jurați. Acest fapt le permitea atât oamenilor de rând, cât și membrilor Consiliului, să facă parte din jurii. Prin urmare, chiar și foștii sclavi puteau participa acum la procesul judecătoresc. Pe de altă parte, a impus un regim mai dur de pedepse. S-a transformat într-un soi de lider moral, adoptând o atitudine strictă împotriva risipirii frivole a bunurilor materiale, astfel că reformele sale au avut un impact profund asupra sistemului economic, politic și juridic al țării. În Roma s-a instaurat o nouă ordine.

Semnele imperiului

Venirea unui dictator a stabilizat în mare măsură Roma, iar la 15 februarie 44 î.Hr., Cezar a fost ales dictator pe viață. Atât Senatul cât și poporul au dorit acest lucru. A fost desemnat al doilea „întemeietor al Romei", după Romulus, și a primit o serie de alte titluri, precum acela de „protector al poporului". Prin urmare, fostele posturi politice de putere precum cel de Consul și-au pierdut importanța, arătând că cei 450 de ani de Republică Romană au apus.

Cezar știa că perioada de expansiune s-a sfârșit, și că Roma pășea într-o eră în care trebuia să mențină pacea, astfel încât a considerat că această direcție politică era inevitabilă. Spre exemplu, în cazul unei revolte în apropiere de granițele imperiului, trebuia să ceară Senatului permisiunea să folosească forța, apoi să aștepte dezbaterea problematicii. În acest răstimp, revolta putea să continue să crească. Sub noul sistem, deținea toată puterea, și avea convingerea sinceră că acest fapt era spre binele Romei.

CLIPE PERSONALE

SIMȚUL MODEI

Cezar era un bărbat foarte slab și înalt, fără a fi atrăgător după nici un standard. Cu toate acestea, a avut mare succes la femei. Mai era cunoscut și pentru aroganța sa fără egal.

La împlinirea vârstei majoratului, de 17 ani, cetățenilor Romei li se permitea să îmbrace togi. Până la majorat nu aveau dreptul să poarte decât tunici. O togă este un obiect vestimentar lung, de culoare albă, purtat în general pe deasupra unei tunici. Materialul togii putea să ajungă până la de trei ori înălțimea celui care o purta, astfel că era nevoie de tehnică pentru a o purta corespunzător. De multe ori pânza cădea de pe trup, și se spune că secretul purtării togii stătea în cutele pânzei. Înainte să împlinească 17 ani, Cezar era foarte selectiv în ce privește cureaua tunicii, și de îndată ce i s-a permis să poarte togă, a fost foarte atent cum trebuie să fie împăturită și cum îi stă. Apoi, când a devenit membru al Senatului și i s-a permis să poarte togi colorate, și le-a ales cu deosebită atenție. În cele din urmă, ca împărat, a ales să poarte o togă purpuriu închis, și în ziua de azi această culoare este cunoscută sub denumirea de „purpuriu roman" sau „purpuriu imperial".

▸ Statuia unui cetățean roman îmbrăcat în togă. Abilitatea de a purta o togă în mod corect era în acele vremuri un indicator al maturității.

▾ Pictură de secol XIX, ilustrându-l pe Cezar cucerind lumea. Napoleon Bonaparte care îl idolatriza pe Cezar, a comandat acest tablou și l-a zugrăvit drept fondatorul ordinii imperiale.

Ziua fatidică

Motivul asasinatului

ÎN ANUL 44 Î.HR., Cezar a anunțat că va cuceri regatul îndepărtat al Parției. Cu 9 ani în urmă, Crassus pierise în bătălie împotriva Parției, împreună cu alte 10.000 de trupe. Cezar a fost dintotdeauna însetat de răzbunare. A pornit la drum pe 18 martie, pentru o perioadă de 2 ani.

În decursul acestui timp, romanii au început să creadă că au nevoie de un rege pentru a câștiga războiul cu Parția. Atunci, acțiunile consulului Marc Antoniu au adăugat un plus de credibilitate acestei idei: la un festival, a anunțat adunarea că se pregătește să îi ofere lui Cezar o coroană. Cezar nu numai că a refuzat, dezamăgind profund poporul, dar cuvintele „Antoniu a vrut să pună coroana pe capul lui Cezar, iar Cezar a refuzat" au fost înscrise în analele Romei.

Cezar a fost asasinat la mai puțin de o lună după incident.

Intriga

Senatul nu își putea permite să își piardă toată influența la Roma. Dacă Cezar avea să câștige în Parția, iar oponenții săi considerau că așa se va întâmpla, urma să se întoarcă triumfător, în căutarea unei coroane, din moment ce nu ar mai avea niciun motiv să o refuze. Oponenții săi știau însă că trebuia ucis înainte să plece. Personajul principal al acestei intrigi a fost Cassius Longinus – cel care l-a părăsit pe Crassus în timpul invaziei Parției, pentru a pleca în exil. Înțelegând că este nepopular, a solicitat ajutorul cumnatului său, Marcus Brutus. Brutus era un bărbat foarte cult, și se zvonește că mama sa ar fi avut o aventură cu Cezar, astfel că Cezar i-a purtat întotdeauna de grijă. Brutus, care îl idolatriza pe unchiul său Cato, dușman declarat al lui Cezar, scria într-o scrisoare către un prieten următoarele: „Nimeni nu ar trebui să suporte vreodată cu un tiran, indiferent dacă acesta ți-e propriul tată". Cassius a pledat de asemenea pentru asasinarea lui Antoniu, dar Brutus a replicat: „nu suntem criminali".

Au decis că ziua fatidică va fi 15 martie. În acea zi, Cezar se va prezenta în fața Senatului, descriind strategia de luptă împotriva Parției.

▲ Pictură de secol XIX, înfățișându-l pe Cezar în fața Senatului, în timp ce soția sa încerca să îl împiedice. În dreapta sa stă Brutus, care îl invită pe Cezar să îl urmeze.

▼ Tablou datând din secolul al XVIII-lea, redând asasinarea lui Cezar. Încercuit de asasini, Cezar se prăbușește chiar la poalele statuii lui Pompei.

15 martie

Pentru acea zi, o ghicitoare i-a prezis că „dacă nu ești atent, vei păți ceva rău", iar soția lui Cezar a avut un coșmar în care i se spunea să își împiedice soțul cu orice preț să meargă în fața Senatului. Cezar însă nu a ținut seama de niciuna dintre premoniții și a pornit către Senat, alături de Brutus.

Era interzis să intri în clădire purtând arme. De aceea, Cezar nici măcar nu se obosea să își aducă gărzile de corp când intra. Una din sarcinile asasinilor era de a vorbi cu Antoniu, pentru a-l separa de Cezar.

Crima s-a petrecut în doar câteva secunde. În clădire erau nu mai puțin de 14 asasini. Cezar s-a ales cu 23 de răni. Văzându-l pe Brutus că își scoate sabia, Cezar a strigat „Și tu, Brutus, fiul meu!"

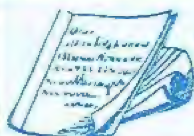
Urmarea asasinatului nu a decurs conform planului. În loc să fie întâmpinați ca eroii care au scăpat țara de un dictator, au fost primiți cu priviri glaciale și tăcere.

În ziua următoare s-a citit testamentul lui Cezar. La 17 martie, Antoniu a convocat Consiliul și a anunțat lista celor pe care Cezar plănuise să îi angajeze în următorii 2 ani. Întrucât unele dintre numele asasinilor erau incluse pe listă, furia poporului a crescut. Principalul beneficiar al testamentului lui Cezar era nepotul surorii sale, Octavian. Acesta a moștenit cea mai mare parte a averii lui Cezar, precum și numele acestuia. În vârstă de numai 18 ani, a fost complet surprins de vestea primită. A dus mai departe moștenirea predecesorului său, și nu a trecut mult până la înființarea Imperiului Roman. Deși Cezar murise, nimic nu s-a schimbat din punct de vedere politic. Cicero chiar s-a lamentat la un moment dat: „care a fost de fapt rostul acestei crime?"

Părintele țării

Pe moneda memorială a lui Cezar a fost gravat cuvântul „clemență". Era idealul său fundamental, după soluționarea tuturor conflictelor interne ale Romei, când imperiul său ajunsese să atingă culmile gloriei.

În tinerețe, Cezar privea cum Sulla își adusese forțele în capitală, și-a supus populația și a răspândit teama în toate cotloanele Romei. După ce a trecut Rubiconul, Cezar a avut grijă să anunțe: „Eu nu sunt Sulla", pentru a-și atrage simpatia plebei. De asemenea, le-a interzis soldaților să folosească violența împotriva forțelor fidele lui Pompei. Observând acest lucru, Cicero scria: „Cezar, care și-a iertat vrăjmașii, și Pompei, care și-a abandonat prietenii – iată două specii umane complet diferite".

Versiune diferită

BRUTUS ȘI BRUTUS

"Și tu, fiul meu..." a spus Cezar când l-a zărit pe Brutus printre asasini. Marcus Brutus este binecunoscut grație piesei lui Shakespeare „Iulius Cezar". Zvonul că mama sa a fost amanta lui Cezar timp de mulți ani a câștigat multă credibilitate. În timpul conflictelor interne, Brutus s-a poziționat de partea lui Pompei și a devenit prizonier de război, fiind însă eliberat la rugămințile mamei sale, aceeași mamă care l-a convins pe Cezar să îl numească guvernator local. De aceea, populația nu l-a iertat pentru asasinarea lui Cezar, astfel că a fost forțat să plece în exil și apoi a pierdut lupta împotriva armatelor lui Octavian și Antoniu, pentru ca în final să se sinucidă.

Dincolo de aceste aspecte, mai era un Brutus implicat în asasinarea lui Cezar. În acea dimineață, membrul Senatului, Decimus Brutus, a stat permanent lângă dictator. Cezar i-a remarcat vitejia în timpul invaziei din Galia, iar ulterior Brutus a continuat să lupte fidel de partea lui Cezar. În vârstă de aproximativ 25 de ani, s-a înscris la o academie militară prestigioasă. Se număra printre cei pe care Cezar avea de gând să îi angajeze, și a fost de asemenea al doilea în testamentul lui Cezar, dacă Octavian ar fi refuzat ce i s-a oferit. De aceea, este posibil ca atunci când Cezar s-a referit la Brutus, să vorbească de fapt despre Decimus. Acesta din urmă a pălit când a aflat despre testamentul lui Cezar. A plecat să guverneze Nordul Italiei, conform dorinței lui Cezar, dar a fost ucis în anul următor de către Antoniu.

▲ Statuie a lui Brutus, sculptată de Michelangelo

Cezar a replicat: „Nu vreau să port niciodată grija că aceia pe care i-am eliberat ar putea dori să se întoarcă împotriva mea. Una din regulile pe care mi le voi auto-impune este să fiu întotdeauna consecvent cu credințele mele. Nu pot să îi învinuiesc că fac același lucru."

A câștiga și a ierta. Acest proces cognitiv a permis înflorirea multor idei diferite. Nouă dintre cei paisprezece asasini fuseseră iertați de Cezar, și reușiseră să își recapete locul în lumea politică.

S-a stins din viață crezând cu forță în ideile care l-au ghidat.

▼ Tablou pictat în secolul XX, înfățișându-l pe Antoniu, adresându-se mulțimii în fața trupului neînsuflețit al lui Cezar. Ca urmare a discursului său celebru, Brutus a fost nevoit să plece în exil.

Victorie sau moarte? Decizia care a schimbat soarta unei țări

Dacă nu dezmembrezi armata pe loc, vei fi privit drept trădător şi pedepsit – după ce Cezar a făcut imposibilul şi a reunit sub comanda sa întreaga Galie, a decis că nu poate să respecte ordinul Senatului. A revenit la Roma neîntârziat, împreună cu armata sa. Un singur lucru îi stătea în cale: un mic râu de-a lungul graniței. Să-l treacă, sau să nu-l treacă? Decizia aceasta a marcat o piatră de hotar în istorie.

Duşmani naționali

LA 10 IANUARIE 49 Î.HR., Cezar a primit acest ordin, tocmai când ajunsese la provincia italiană Ravenna. Scopul Senatului era să mențină Republica Romană. Dorința plebeilor era însă alta – de a îl vedea pe Cezar într-o înaltă funcție de conducere a țării. Dacă lui Cezar i se permitea să își folosească popularitatea pentru a fi ales Consul, Senatul știa că va pierde din putere. În 59 î.Hr., anul în care romanii au marcat „anul consulatului lui Iulius și Cezar", Senatul s-a temut de venirea la putere a lui Cezar. Știau că trebuie să îl împiedice să fie ales. Astfel, au decis să îl judece ca trădător înainte să revină la Roma.

În acel moment, Cezar a înțeles că este necesar să întemeieze o nouă ordine, pentru a guverna o țară de dimensiuni atât de mari ca Roma. Știa că alegerea sa în funcția de Consul era cel mai important pas. Totuși, daca nu putea reveni la Roma, nu putea candida. Însă pentru a se întoarce, trebuia să scindeze armata. Poate că aceasta era modalitatea dușmanilor săi de a-l forța să revină dezarmat. Cei numiți în funcții publice nu puteau fi învinuiți de nicio infracțiune în Roma Antică. Cu toate acestea, Cezar a creat o nouă armată, a invadat Germania și Britania fără permisiunea Senatului, astfel că știa că va avea probleme cu legea la întoarcere.

Cezar a făcut o listă cu contribuția sa la bunul mers al țării, și i s-a acordat privilegiul special de a i se permite să candideze pentru funcția de Consul, fără a fi prezent efectiv în Roma. Senatul a încercat să-l priveze de acest drept. Însă marea victorie a lui Cezar la Alesia nu le-a mai lăsat această opțiune. Prin urmare, Cezar a cerut extinderea mandatului său ca guvernator regional, având în continuare posibilitatea de a participa la alegerile consulare.

În cazul unui refuz din partea Senatului, populația avea să se înfurie, așa că au promulgat o lege prin care se prelungea mandatul lui Pompei de guvernator regional. Miza era să îl determine pe Pompei să își întemeieze propriul partid și să își demonstreze superioritatea militară asupra lui Cezar. Apoi, Senatul a inițiat rapid discuții pentru găsirea unui succesor pentru Cezar. Dacă ar fi putut să găsească o soluție, Cezar și-ar fi pierdut postul de guvernator. Desigur, Cezar nu a permis acest lucru. L-a trimis pe Curio și, mai târziu și, Antoniu la Roma pentru a tergiversa discuțiile.

▾ Râul Rubicon, aflat la 35 km de orașul nord-italian Ravenna. Cezar a luat aici o decizie monumentală, cu peste 2000 de ani în urmă.

▸ Pictură datând din 1900 – Cezar traversând Rubiconul. S-a îndreptat spre Roma, câștigând controlul asupra fiecărui oraș întâlnit în cale.

Atuul din mâneca oponenților

În acest răstimp, au început să se răspândească știri false. Cezar a traversat Alpii cu armata sa... Senatul i-a cerut lui Pompei să îi răzbune, urmărindu-l ce Cezar. La auzul acestui lucru, Curio a propus următorul lucru: „dacă Pompei se retrage, la fel va proceda și Cezar". Senatul însă a refuzat. Între timp, Antoniu și-a exercitat dreptul de a iniția procedura de votare, și a cerut reluarea votului. Încă o dată, Senatul a refuzat, dar discuțiile au fost mai persistente.

Apoi, la 7 ianuarie 49 î.Hr., Senatul și-a jucat ultima carte. L-au declarat în mod oficial inamic public. Așa cum era de așteptat, publicul a protestat vehement. De altfel, Cezar nu considera că Senatul avea autoritatea să îi facă acest lucru. Nu îi venea să creadă ce i se petrece, mai ales după victoria magnifică din Galia. Nu putea să lase lucrurile în voia sorții.

Râul de hotar

Râul din nordul Italiei care separa țara de Galia era râul Rubicon. Cezar stătea de celălalt mal al râului, știind prea bine că este ilegal să îl treacă.

"Dacă îl trec, multe destine vor fi afectate în rău. Dacă nu, îmi pecetluiesc sfârșitul."

◂ Bustul lui Cezar.

▲ O stradă din Appia zilelor noastre. Acest drum lung leagă capitala de sudul Italiei. Pompei și adepții lui l-au folosit pentru a fugi din Roma.

Dacă trecea râul, ar fi izbucnit războiul civil. Totuși, dacă s-ar fi întors, cum ar fi putut să își mai servească patria? „Să mergem dară, către zările în care ne așteaptă zeii. Către dușmanii care ne batjocoresc. La luptă!"

La 12 ianuarie 49 î.Hr., Cezar trecea Rubiconul. 50.000 de soldați l-au urmat. „Dacă izbândim, reputația lui Cezar ca crește și vom putea trăi liberi". Foarte puțini dintre soldații lui Cezar au dezertat, pentru a nu fi declarați trădători naționali. Senatul știa că planul său a fost complet dejucat. Majoritatea soldaților lui Cezar i-au rămas fideli.

▾ Farfurie pictată (secolul al XVI-lea), ilustrând bătălia de la Pharsalus. Cezar și-a condus armata împotriva lui Pompei, care nu a avut răgazul pentru a-și planifica strategia. Acest lucru a decis în final câștigătorul. Altfel, Cezar a înfrânt puternicul Senat în acea bătălie legendară.

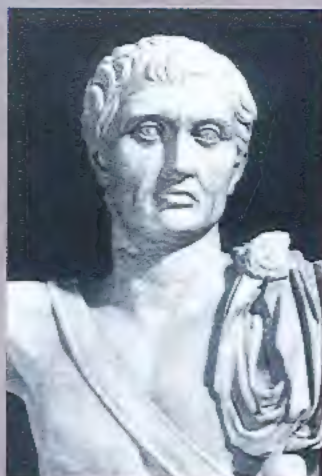
Izbucnirea războiului civil

Cezar nu s-a oprit după trecerea Rubiconului. A reușit să intre în orășelul Rimini fără să verse nicio picătură de sânge, și s-a găsit la capătul unui drum principal care ducea la Roma. Pentru a-l controla, i-a convocat pe Curio și pe Antoniu să-și reunească armatele sub comanda sa, și a supus toate orașele din cale.

În jurul lui 15 ianuarie, Cezar a primit o scrisoare de la Pompei. A răspuns, solicitând o întâlnire în vederea obținerii unei soluții pe cale pașnică, dar până să revină mesagerul la Roma, atât Pompei cât și membrii Senatului dispăruseră. Roma nu era protejată de nicio armată, pentru că toți se așteptau ca Cezar să vină dezarmat.

Cezar a înaintat împreună cu armata sa către sud, prin orașele cucerite de Curio. Mulți dintre cei care se situaseră odinioară de partea lui Pompei au decis să se alăture armatei lui Cezar ca urmare a clemenței de care dăduse dovadă acesta. Cetățenii Galiei s-au alăturat și ei cauzei, astfel că forțele lui Cezar au crescut treptat. Mulți tineri era inspirați de viziunea lui cu privire la Roma, și au decis să mărșăluiască pe urmele lui. Printre aceștia se numărau atât fiul cât și nepotul lui Cicero.

Deși mai existau șanse de soluționare pașnică a conflictului, Cezar a mers din oraș în oraș, angajându-se în negocieri cu locuitorii. Totuși, Pompei decisese să nu respecte ordinele primite, retrăgându-se până în sudul Italiei, pentru ca apoi să părăsească țara. Strategia sa era să strângă o armată în Mediterana, capabilă să țină piept trupelor lui Cezar.

▲ Statuia lui Cezar la Pompei. Profitând de climatul politic instabil, conservatorii au format o alianță.

▼ Pictură din Europa secolului al XVII-lea înfățișând ultimele clipe ale lui Cezar.

Bătălia crucială

La 31 martie, Cezar și-a lăsat armata la porțile Romei și a intrat singur. A intrat în oraș pentru a prelua fondurile de război pe care le câștigase anterior, dar s-a confruntat cu opoziția lui Lucius Meterus, care susținea caracterul ilicit al acestor fapte. În replică, Cezar a spus: „Vremurile de război sunt altfel decât pe timp de pace. Încetează!" Dar Lucius și-a continuat protestele. Cezar a replicat: „Nu îmi place să folosesc cuvinte pentru a promova violența, dar mi-ar fi foarte simplu să o fac chiar acum." Auzind acestea, Lucius i-a permis accesul la vistierie.

După ce a intrat în oraș, l-a desemnat pe Levidus să se ocupe de afacerile interne ale capitalei. Mai târziu, Antoniu și Octavian l-au ajutat, devenind cei trei șefi ai guvernului. Atunci, Cezar s-a îndreptat către Spania, unde Pompei începuse să strângă trupele, și a ieșit din încleștare victorios. La 2 decembrie a fost ales dictator, pentru ca pe 4 ianuarie să părăsească Italia, îndreptându-se către Grecia, pentru a-i urmări pe Pompei și trupele sale. Cele două armate s-au angajat într-o serie de bătălii, dar din cauza vântului feroce, Cezar a pierdut multe trupe și a fost forțat să se retragă. Ulterior, bătălia decisivă dintre cei doi a avut loc la Pharsalus.

La 9 august 48 î.Hr., cele 22.000 de trupe ale lui Cezar s-au confruntat cu cei 50.000 de soldați ai lui Pompei, reușind totuși să iasă victorioase. Pompei a pierdut 6.000 de trupe, și alți 24.000 de oameni au fost luați prizonieri. De cealaltă parte, armata lui Cezar nu a pierdut decât 230 de soldați. Pompei a reușit să fugă pe Marea Egee, către Egipt. Cezar l-a desemnat pe Antoniu să guverneze Roma și și-a urmărit adversarul. La 28 septembrie însă, Pompei avea să fie ucis în Alexandria.

Moștenirea lui Cezar

Războiul Civil care s-a declanșat odată cu trecerea de către Cezar a Rubiconului s-a sfârșit în anul 45 î.Hr., după bătălia împotriva lui Munda, care a încercat să-i urmeze lui Pompei la comandă. Cezar a refuzat să creeze o listă a celor care urmau să fie executați, preferând să le permită inamicilor săi să revină la vechile slujbe, și a început să instituie o serie de reforme. Apoi, la 5 ani de la trecerea Rubiconului, a fost asasinat de membrii Senatului.

Cezar a optat de asemenea pentru pro-consuli inteligenți care i-au fost aproape și cu alte ocazii, în încercarea sa de a împrospăta permanent suflul guvernului. Politicile sale au continuat mult timp după ce s-a stins din viață. Imperiul Roman, atât de divers din punct de vedere cultural, religios și etnic, avea să cunoască o perioadă lungă de glorie, mulțumită nenumăratelor reforme implementate de Cezar în cursul celor 5 ani petrecuți la putere.

Cea mai puternică armată din lume
ARMATA ROMANĂ RENĂSCUTĂ

Elementul care i-a încurajat pe cetățeni să se coalizeze

În cursul primului secol î.Hr., Cezar a adus pacea în Roma, acolo unde tensiunile și haosul erau la ele acasă. Cezar a reușit acest lucru, ajutat de soldații săi bravi și viteji care i-au rămas tot timpul aproape.

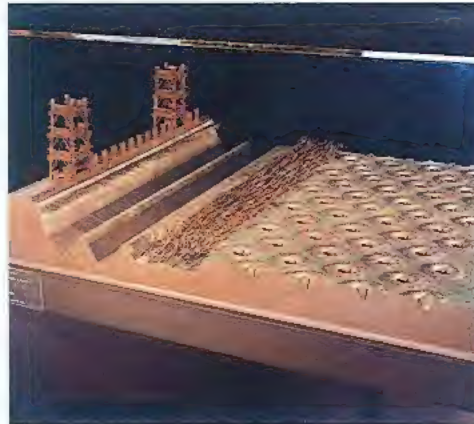
În timpul Romei Republicane, armata romană era compusă din nobili și oameni de rând cu vârste cuprinse între 17 și 46 de ani. Era de așteptat ca proprietarii de pământ să servească sub arme, fapt foarte onorabil și respectabil. Ideea de a-ți proteja propriul pământ era de natură să genereze un sentiment înălțător de mândrie.

Pe de altă parte, sclavii și cei care nu dețineau pământ nu erau luați în considerare nici măcar în caz de urgență, presupunându-se că le lipsește atașamentul față de bucata de pământ pe care să o apere. În situații de criză, toți cetățenii erau forțați să intre în armată, dar se făcea o distincție clară între legiunile compuse strict din soldați romani și toate celelalte. Ideea din spatele acestei distincții era tocmai aceasta, a apărării pământului de către proprietari.

Cu alte cuvinte, soldații erau acolo ca să apere teritoriile și nu ca să se supună unui anumit conducător. Însă, când Cezar a decis să treacă râul Rubicon, de ce l-au urmat soldații, deși acest fapt se împotrivea legilor țării? Această ciudată schimbare de atitudine este motivată de faptul că, atunci când Cezar controla finele perioadei republicane, armata romană se afla în mijlocul unui proces drastic de transformare.

Frescă dintr-un monument al victoriei înfățișând un soldat roman. Din privirea acestuia se pot observa forța și determinarea caracteristică a legiunilor romane.

Machetă reprezentând o blocadă instituită de Cezar. În timpul guvernării republicane a Romei, au fost înregistrate progrese tehnologice remarcabile.

Armatele private generează războiul civil

La scurt timp după nașterea lui Cezar, la sfârșitul celui de-al doilea secol î.Hr., armata romană era din ce în ce mai slăbită, lucru vizibil chiar și pentru necunoscători. Pe măsură ce purtau războaie, unii proprietari au cumpărat loturi imense de pământ, în detrimentul micilor proprietari care și-au pierdut proprietățile, reducând pe cale de consecință numărul soldaților care dețineau terenuri. Pe măsură ce numărul acestora scădea, bătăliile erau din ce în ce mai dure, astfel că un număr mare de soldați a renunțat la serviciul militar. În acest moment, unchiul lui Cezar, Marius, a luat problema în mâinile sale și a reformat armata.

Pentru a crește motivația soldaților, a decis să îi angajeze pe cei care nu dețineau terenuri, și să îi plătească ca pe soldații retribuiți cu normă întreagă. Această schimbare a regulilor a îmbunătățit enorm atât motivația cât și puterea cumulată a soldaților; armata s-a transformat de la una obligatorie într-o armată voluntară, astfel că soldații au devenit luptători profesioniști.

Rezultatele nu au întârziat să apară. Înaintea schimbării, odată de soldații erau lăsat la vatră, se întorceau acasă la muncile agricole. Însă cei care nu dețineau pământ nu puteau să procedeze la fel, neavând ce să muncească. Marius a schimbat legea astfel că tuturor veteranilor li s-a oferit o anumită suprafață de pământ, asigurând astfel viitorul soldaților. Cetățenii sărmani aveau acum un imbold de a lupta pentru a-și crește standardul de viață. Soldații obișnuiau să lupte pentru general, iar generalul le oferea la schimb pământ. Acest schimb reciproc a ajutat de asemenea la cimentarea relației dintre armată și generali.

Soldații romani aveau acum două posibilități de a-și câștiga existența; una era tâlhărirea terenurilor invadate, și alta era obținerea unei plăți în schimbul serviciului militar. Astfel că era important pentru soldat să decidă pentru cine va lucra. Dacă opta să lupte pentru un general puternic, avea să primească suficiente capturi de război, având în același timp garanția unei vieți bune și după pensionare. Iată cum importanța a fost transferată de la protejarea pământului către deservirea celui mai puternic general. Astfel, generalii au primit mai multă putere decât au avut vreodată.

Și zarurile au fost aruncate

Pe măsură ce Cezar continua opera unchiului său, făcea eforturi să rețină numele și fețele celor mai importanți ofițeri de rang superior, și să îi trateze ca pe niște camarazi. Mânca și dormea laolaltă cu aceștia și le făcea cadouri fără să clipească. Soldații au început să se simtă din ce în ce mai atașați de Cezar. Datorită acestui atașament, soldații luptau mai bine sub comanda lui Cezar decât sub a oricărui alt general, fiind o onoare să te numeri printre cei mai apropiați ofițeri ai lui Cezar.

Cezar își asculta soldații cu experiență în strategii, știind că aceștia îi pot furniza idei constructive și inovatoare. Cu această creativitate, armata lui Cezar a obținut victorie după victorie, sporind și mai mult motivația soldaților.

Motivul pentru care Cezar a reușit să încalce legea și să treacă Rubiconul s-a datorat loialității neștirbite pe care o simțeau ofițerii de rang superior față de acesta. Soldații aveau încredere în Cezar, pentru că el câștigase toate bătăliile și îi tratase întotdeauna cu respect.

Basorelief înfățișând capturarea unui soldat roman. La acea vreme, sclavii puteau fi vânduți pentru mari sume de bani.

Oamenii care au crezut în convingerile proprii, în ciuda vremurilor tulburi

Sfârşitul Republicii Romane a adus cu sine multă vărsare de sânge. Şi Cezar a fost nevoit să ucidă o parte din duşmani pentru a crea premisele pentru Imperiul Roman la care visa. Unii dintre romanii încercau să obţină supremaţia şi se omorau reciproc, în timp ce alţii luptau să îşi păstreze pământul. Totuşi, atât duşmanii cât şi prietenii au luptat pentru viitorul în care credeau.

Tânărul erou care a sfidat lumea și a luptat de partea Țării Galilor

Vercingetorix (cca. 72 î.Hr.–cca. 46 î.Hr.)

În anul 52 î.Hr., Țara Galilor a ajuns sub controlul lui Cezar și al armatei sale. Cu toate acestea, la revenirea sa la Roma, forțele galeze au pus la cale o revoltă. Liderul care l-a înfruntat pe Cezar a fost căpetenia tribului arvenilor, Vercingetorix, în vârstă de numai 20 de ani.

A ales să evite confruntarea directă cu armata romană, încercând să se focalizeze mai degrabă pe slăbiciunile sale. Romanii au fost nevoiți să angajeze localnici pentru a le face față. Conform unei istorisiri, Vercingetorix a fost inițial de partea lui Cezar și a luptat pentru romani. Probabil că, în tinerețe, Vercingetorix l-a admirat pe liderul roman și a învățat multe de la acesta, inclusiv despre slăbiciunile armatei romane.

Armata galeză a incendiat multe orașe și sate, oprind accesul romanilor la alimente și la potențiali soldați. Totuși, în Avaricum, strategia pământului pârjolit nu a mai dat roade. Ambele armate reușiseră să puncteze o serie de victorii contra celeilalte, dar bătălia decisivă s-a desfășurat la Alesia.

Vercingetorix le-a solicitat și altor lideri galezi să atace armata romană care îl asediase în Alesia. Dar romanii au reușit să împiedice comunicarea între galezi, ieșind în final victorioși.

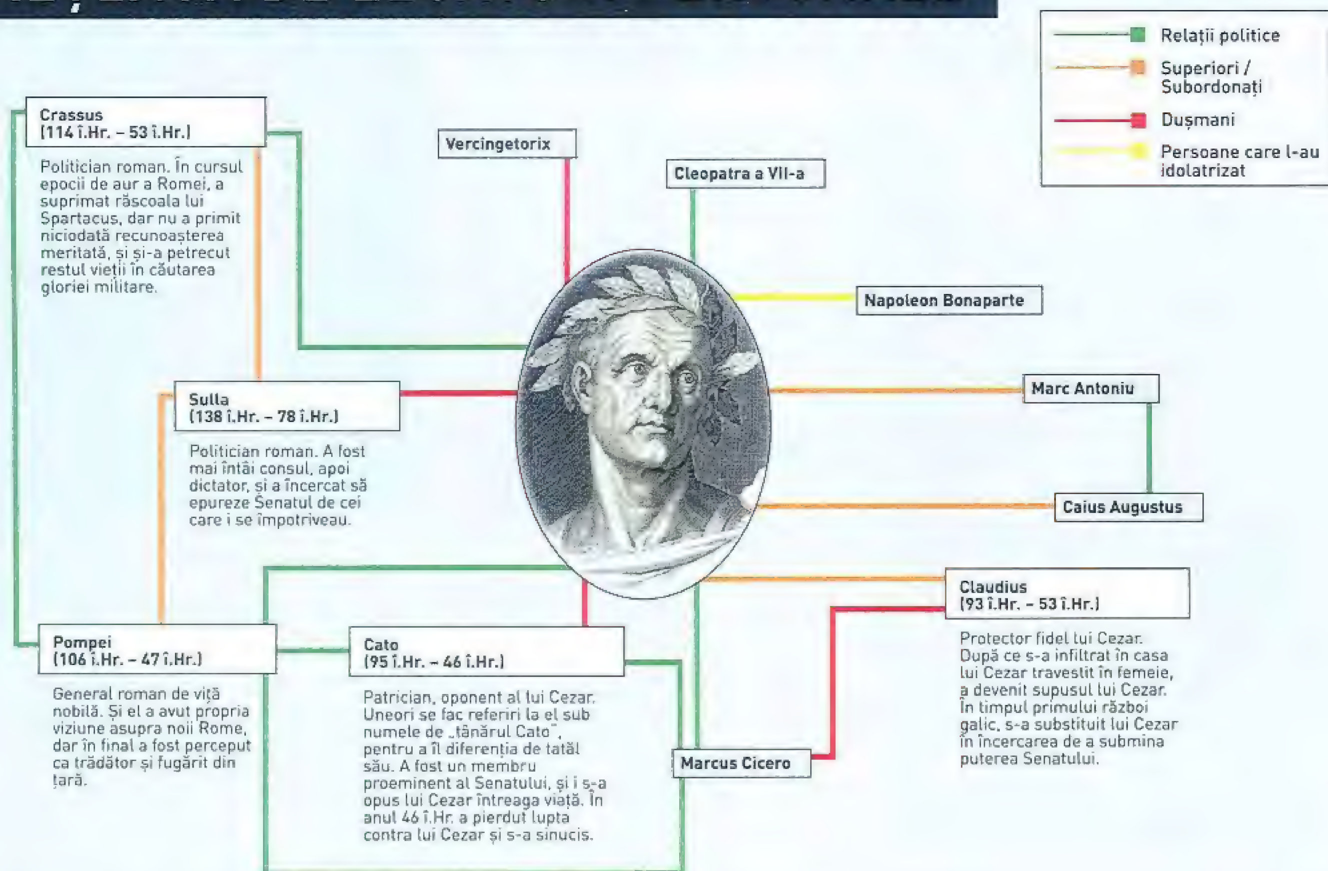
Vercingetorix s-a predat și a fost adus la Roma, unde Cezar l-a purtat prin tot orașul odată cu întoarcerea sa triumfală, înainte de a-l trimite la închisoare pe o perioadă de 6 ani. Vercingetorix a fost prezentat romanilor laolaltă cu mulți alții care au pierdut în fața lui Cezar, dar numai Vercingetorix a ajuns să fie executat.

Cezar era renumit pentru faptul că își cruța dușmanii, dar era peste puterile sale să îl ierte pe cutezătorul războinic galez care îi ținuse pe romani în Galia mai mult decât s-ar fi așteptat. Ar fi fost prea periculos să îl țină în viață. Pentru a se asigura că galezii nu se mai răscoală a doua oară, a trebuit să le execute conducătorul.

Vercingetorix a fost adus încă o dată în prim plan ca simbol al rezistenței în 1865, când Napoleon al III-lea a comandat ridicarea statuii sale în Alesia, prezentându-l drept primul adevărat patriot pe care l-a dat Franța.

REȚEAUA DE LEGĂTURI PERSONALE

▲ Personalitățile din casetele pe fundal gri sunt prezentate în detaliu în acest capitol.

Primul împărat roman, care a dus mai departe moștenirea lui Cezar

Caius Cezar Augustus (cca. 63 î.Hr.–cca. 14 d.Hr.)

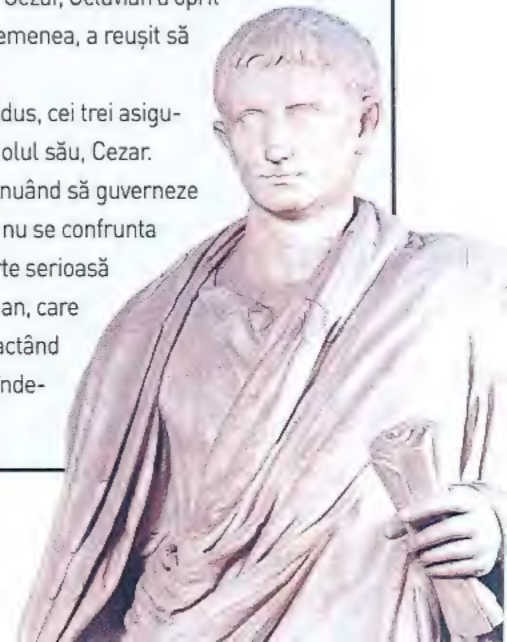
După trecerea Rubiconului de către Cezar și suprimarea frământărilor care i-au urmat, și-a scris testamentul. Cu siguranță, nici nu își închipuia că doar 6 luni mai târziu, va fi asasinat. A desemnat drept succesor un tânăr de numai 18 ani.

Octavian s-a născut la țară, dar și-a pierdut tatăl la o vârstă fragedă. Întrucât mama s-a recăsătorit, a fost crescut de bunici. Bunica sa era sora lui Cezar, astfel că a petrecut mult timp în gospodăria lui Cezar. În anul 45 î.Hr., în timpul bătăliei contra lui Pompei, Octavian s-a îmbolnăvit foarte tare, dar a continuat să lupte. Cezar a observat că tânărul nu avea abilități de luptător, în schimb acest lucru era compensat de o voință puternică și de simțul responsabilității. Mai mult, lui Cezar îi plăcea personalitatea metodică a tânărului, complet diferită de a sa.

Într-o primă etapă, Octavian a fost numit „preot" de către Cicero, și, când a observat că Antoniu delapida averea lui Cezar, Octavian a oprit această scurgere de resurse, strângând fonduri și distribuindu-le către populație, așa cum ar fi făcut și Cezar. De asemenea, a reușit să convingă Senatul să cenzureze acțiunile lui Antoniu.

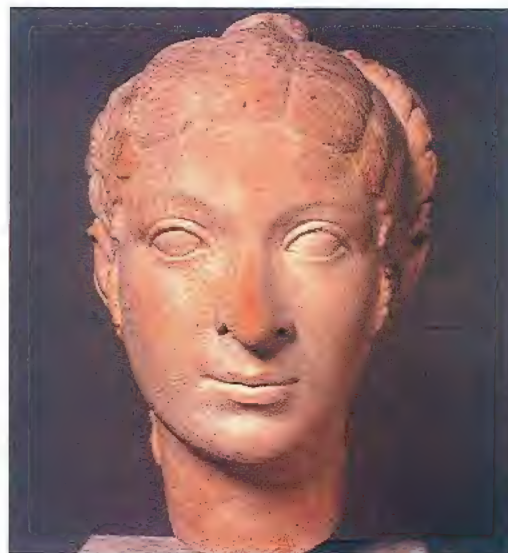
A devenit consul la vârsta de 19 ani, în 14 î.Hr., dar de această dată de aceeași parte a baricadei cu Antoniu și Lepidus, cei trei asigurând conducerea guvernului. Și-a schimbat numele în Caius Iulius Cezar Octavius, pornind pe aceeași cărare ca și idolul său, Cezar.

Octavian a ordonat execuția fără milă a asasinilor lui Cezar, și s-a lepădat atât de Antoniu cât și de Lepidus, continuând să guverneze de unul singur. A fost numit „Augustus" (maiestuos) de către plebe, dar a avut grijă să evite titlul de dictator, pentru a nu se confrunta cu aceeași soartă pe care a avut-o Cezar. A fost întotdeauna foarte prudent în relația cu Senatul. A avut o abordare foarte serioasă și inteligentă pentru soluționarea conflictelor interne, a devenit primul împărat roman, și a pus bazele Imperiului Roman, care avea să dăinuiască încă 1500 de ani. Și-a petrecut fiecare zi la birou, de la 8 dimineața până la orele prânzului, redactând corespondența. A murit la vârsta de 76 de ani. Ultimele sale cuvinte, adresate prietenilor, sunt următoarele: „Mi-am îndeplinit rolul în mod magnific. Acum, prieteni, îmi iau rămas bun de la această lume în aplauzele voastre."

Regina care și-a predat bunăstarea propriei țări în mâinile unui mare om

Cleopatra a VII-a (cca. 69 î.Hr.–cca. 30 î.Hr.)

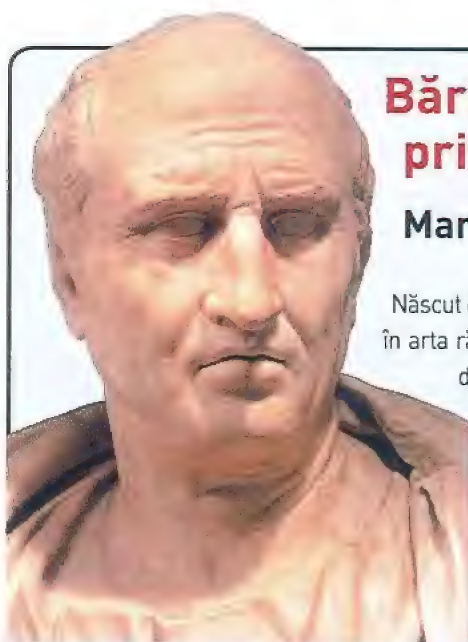
În urmărirea inamicului său, Pompei, Cezar a ajuns la Alexandria, unde a întâlnit o femeie de o inteligență rară. Această femeie era ultima din dinastia străveche a faraonilor egipteni, Cleopatra a VII-a. Nu ar fi o exagerare să afirmăm că această întâlnire a schimbat destinul Egiptului.

După moartea tatălui său, Ptolemeu al XII-lea, Cleopatra s-a căsătorit cu fratele său, Ptolemeu al XIII-lea, conform dorinței părintelui său, și și-au început domnia comună. Dar lui Ptolemeu al XIII-lea îi displăceau intervențiile surorii sale în actul de guvernare, și a exilat-o pe Cleopatra din Alexandria. Cezar a debarcat în Alexandria tocmai când se petrecea acest lucru. Cleopatra a decis să profite de statutul lui Cezar de om de stat puternic pentru a-și recupera tronul.

Totuși, având în vedere statutul său de femeie exilată, era dificil să organizeze o întâlnire cu Cezar. Pentru acest lucru, Cleopatra a trebuit să gândească creativ – s-a înfășurat într-un covor care i-a fost expediat lui Cezar. Cezar, după primirea darului, l-a desfășurat și nu mică i-a fost mirarea să găsească în mijlocul sulului o femeie. Surpriza avea să se transforme curând în fascinație pentru determinarea și frumusețea acesteia, și i-a promis să o ajute să-și recapete tronul. În cele din urmă, Cezar și-a ținut promisiunea, după ce l-a ucis pe Ptolemeu.

Cleopatra și Cezar au avut împreună un copil numit Cezarion. Ambițioasă din fire, Cleopatra visa ca Cezarion să ajungă să conducă atât Roma cât și Mediterana. Relația sa cu Cezar a fost bazată însă pe interese politice, mai degrabă decât pe sentimente. Cu toate acestea, ambițiile sale s-au stins curând.

După asasinarea lui Cezar, s-a aliat cu Antoniu împotriva lui Octavian, dar a fost înfrântă. Se spune că s-a sinucis, lăsându-se mușcată de o viperă. Odată cu moartea sa, dinastia de 300 de ani a Ptolemeilor s-a stins.

Bărbatul care a luptat contra dictaturii prin dezbateri

Marcus Cicero (cca. 106 î.Hr.–cca. 43 î.Hr.)

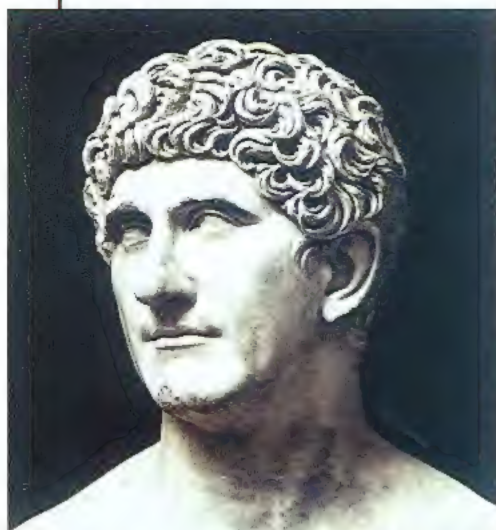
Născut dintr-o familie de viță nobilă în Roma anului 106 î.Hr., Cicero, la vârsta de 16 ani, și-a recunoscut lipsa de talent în arta războiului și a decis să urmeze o altă carieră. După ce a învățat retorică de la filosoful Philon, la 25 de ani a devenit avocat. A ajuns să fie cel mai reputat participant la dezbateri al Romei, posteritatea referindu-se la el drept tatăl tuturor avocaților.

Renumele său a început în anul 80 î.Hr., când a câștigat cazul lui Roskius, bogat dar nu foarte puternic, contra deosebit de puternicului Sulla. În acel moment, Sulla era o figură extrem de proeminentă în mediul judecătoresc, deținând puteri discreționare în cadrul sistemului juridic. Simțindu-se amenințat de Sulla, Cicero a decis să fugă din Grecia.

Revenind la Roma după moartea lui Sulla, a devenit judecător supleant în Siria. După o vreme a decis să se alăture judecătorilor principali și, în 63 î.Hr., a candidat pentru acest post și a câștigat. După ce a împiedicat succesul conspirației Catilina, și-a câștigat locul binemeritat în lumea politică. În cazul conspirației, Cicero a susținut un discurs foarte convingător, condamnându-l pe Catilina la moarte. Un singur om a dezavuat sentința: însuși Cezar.

Având o predilecție puternică pentru un guvern republican centralizat cu judecătorii în centrul puterii, Cezar reprezenta o amenințare pentru Cicero. La rândul său, Cezar vedea un pericol în Cicero, care folosea întotdeauna cuvinte complicate și o retorică bine studiată pentru a-i demonetiza argumentele. Încă de la acel incident, n-au ratat nicio ocazie pentru a se confrunta, fiecare cunoscând capabilitățile și punctele forte redutabile ale oponentului. Cicero avea o mare admirație pentru Cezar, iar Cezar a încercat să realizeze alianțe politice cu Cicero. Țelurile diametral opuse însă au făcut imposibilă cooperarea.

După moartea lui Cezar, Cicero s-a aflat la vârful listei de execuție a lui Antoniu, și în luna decembrie a anului 43 î.Hr. a fost ucis. Nu numai că i-a fost tăiat capul, ci și mâna dreaptă, cu care obișnuia să i se opună lui Antoniu.

Soldatul care a visat să îi succeadă lui Cezar, dar a eșuat

Marc Antoniu (cca. 81 î.Hr.–cca. 30 î.Hr.)

Antoniu a fost probabil cel mai dezamăgit de citirea testamentului lui Cezar. Antoniu, cunoscut din opera lui Shakespeare, „Antoniu și Cleopatra", era înrudit cu Cezar. A luptat alături de Cezar în cursul invaziei Țării Galilor, și chiar înainte de trecerea râului Rubicon, îi proteja pe consulii conducători. După războiul civil, stătea la dreapta lui Cezar ca judecător, fiind văzut la Roma drept mâna dreaptă a lui Cezar. De aceea, când a aflat de existența testamentului lui Cezar, a fost convins că Cezar îl va desemna drept succesorul său. Dar Cezar a optat pentru Octavian, un tânăr de 18 ani. Când Cezar l-a urmărit pe Pompei timp de peste un an, la Roma au domnit răscoalele și haosul. Observând că Antoniu nu le poate reprima, Cezar a decis că îi lipsește puterea militară. Cezar avea o listă a celor care ar trebui să conducă națiunea după moartea sa și, în mod surprinzător, numele lui Antoniu nu era nicăieri pe listă.

Antoniu, prezent la deschiderea testamentului, și-a format imediat propriul partid și a declarat că va păși pe urmele lui Cezar. Dar în acest demers a devenit dușmanul consulilor, ca și al lui Octavian. În cele din urmă, poporul a decis să asculte mai degrabă de cel desemnat de Cezar însuși.

Antoniu a sfârșit prin a trece de partea lui Octavian, unindu-și forțele pentru a îi găsi pe asasinii lui Cezar. În anul 42 î.Hr., a distrus armata lui Brutus în bătălia de la Phillipi. După această victorie, Octavian a moștenit Europa, iar Antoniu a primit Egiptul, Mediterana, Grecia și Orientul Mijlociu, în timp ce Lepidus avea să guverneze Africa. După decesul lui Lepidus, Octavian a preluat partea occidentală a Imperiului, iar Antoniu răsăritul. Totuși, lui Antoniu îi lipseau abilitățile politice. Expediția sa din Parția nu a fost încununată cu succes, a avut o aventură cu Cleopatra, le-a oferit copiilor săi puteri regionale, și toate acestea au condus la eșecul său ca lider. S-a sinucis în anul 31 î.Hr., după o bătălie contra lui Octavian. Printre descendenții lui Antoniu se numără și mârșavul împărat Caligula al III-lea și Împăratul Nero al V-lea.

Împăratul francez care s-a declarat erou al Romei

Napoleon Bonaparte (1769–1821)

Aristocrat sărman născut în Corsica, Napoleon a fost admis la Academia Militară la vârsta de zece ani. Notele sale nu erau remarcabile, dar a citit cu mare atenție „Comentariile privind Războaiele Galice" și în final a devenit principalul militant al revoluției franceze. În acea perioadă, victoriile i-au adus notorietatea. În 1796, după ce a devenit un general de vârf al Franței, a invadat Italia prin Alpi. Strategia a funcționat și i-a adus Franței multă bogăție, așa cum romanii au invadat Galia... În 1798 a pornit într-o expediție către Egipt, și după întoarcere s-a auto-denumit Generalissimo al Franței. În 1802 s-a declarat „conducător permanent", pentru ca în 1804 să devină împărat.

Cititor avid de istorie, lui Napoleon îi făcea plăcere să descopere similitudini între sine și eroii din istorie. Într-un tablou de David care ilustra trecerea Alpilor, numele de Bonaparte este gravat în mod subtil pe o stâncă, alături de numele de Hannibal și Charlemagne. A simțit o afinitate predilectă către Cezar. A comandat fântâni și parcuri asemenea stilului roman, și a construit un obelisc pentru a-i comemora victoriile. Chiar și pe Arcul de Triumf, îl putem vedea pe Napoleon în partea de sus, îmbrăcat ca Cezar.

Dar Napoleon nu a mai apucat să vadă finalizarea Arcului de Triumf. În 1812 a fost exilat, urmare a misiunii dezastruoase din Rusia. În următorul an a reușit să evadeze și să recapete puterea, dar a fost înfrânt la bătălia de la Waterloo și exilat pentru a doua oară pe insula Sfânta Elena, unde și-a petrecut tot restul zilelor.

Arcul de Triumf a fost finalizat în 1836, iar osemintele lui Napoleon au fost depuse sub Arc, în memoria vremurilor sale de glorie.

Spiritul reformei care transcende timpul

Cezar a încercat să reformeze guvernarea pentru a facilita expansiunea Romei. Aceste reforme au condus nu numai la 1500 de ani de prosperitate pentru imperiu, dar unele dintre acestea au persistat până în ziua de astăzi.

O singură Europă

ÎN IANUARIE 2002, s-a introdus euro, moneda unică utilizată în multe dintre statele membre ale Uniunii Europene. După al doilea război mondial, națiunile europene visau la o pace fără sfârșit, astfel că au decis să-și unească forțele și, jumătate de secol mai târziu, în 1992, au realizat unificarea politică și economică. Cele (la acea dată) 15 state membre erau decise să elimine barierele și să coopereze cât mai mult posibil.

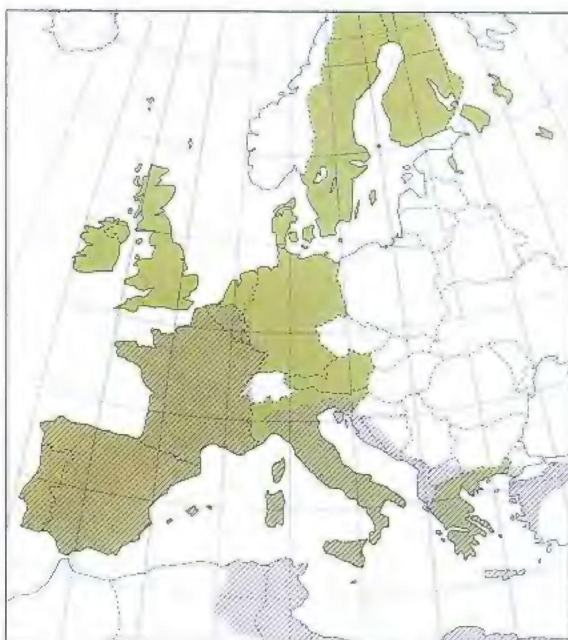
Se spune că istoria Uniunii Europene datează din Evul Mediu, dar judecând după misiunea UE de „a deveni cea mai mare piață a lumii și de a redefini granițele", gândul ne duce la Cezar. Când a obținut puterea, Cezar a creat o monedă unificată care a simplificat semnificativ comerțul între colțurile opuse ale Republicii Romane, așa cum o face Euro în perioada contemporană. Unificarea monedei reprezintă, pentru persoanele care trăiesc în țări sau chiar în regiuni diferite, un mod de a se simți mai bine interconectate.

Un grup divers de națiuni

Mulți romani considerau că Macedonia, Grecia, Spania, Africa, Siria și Asia nu erau altceva decât „țări cucerite și ale căror popoare nu aparțineau societății romane".

Totuși, Cezar credea că toate teritoriile romane trebuie privite drept regiuni ale Romei și nu colonii romane. Această viziune a creat cu siguranță premisele epocii de pace și prosperitate pe care avea să o cunoască Imperiul Roman.

Drept dovadă în acest sens, fiecare regiune avea propriul guvernator și, în cazul în care izbucneau conflicte interne, Cezar trimitea soldații și somerii în regiuni pentru a reconstrui orașele devastate. Printre numeroasele orașe care au înflorit

▲ Hartă din 1986 a statelor membre UE. Harta seamănă izbitor cu Republica Romană a lui Cezar (indicată prin linii diagonale), cu excepția părților controlate din Asia și Africa.

▼ Moneda unificată a Europei, Euro. Acesta a fost un pas major către unificarea reală a statelor membre.

Imagine din interiorul Parlamentului European

„Nu trăiesc pentru mine, ci pentru patria mea"

datorită acestei politici se numără Lyonul, în sudul Franței, Lutecia (astăzi Paris), Cologne și Bonnul.

Fiecare oraș avea acces la aceleași facilități ca și Roma. În centrul fiecărui oraș se putea găsi o piață largă împodobită cu statui, în care se găsea biroul guvernatorului. În apropiere se construia un Colosseum circular, alături de băi publice și arcuri de triumf. Unele dintre aceste ruine străvechi mai pot fi încă admirate, și unele chiar folosite, ca apartamente sau facilități publice.

Nu în ultimul rând, conform legislației romane, orice copil care are cel puțin un părinte roman va beneficia de aceleași drepturi ca oricare alt roman. Ca urmare a numeroaselor căsătorii între romani și populația locală, numărul romanilor care trăiau în teritoriile îndepărtate a sporit. Astfel, lumea romană s-a sudat din ce în ce mai puternic, cu o mare varietate de popoare trăind în pace laolaltă.

◂ Succesorul lui Cezar, Octavian. A continuat munca lui Cezar, și a întemeiat gloriosul Imperiu Roman

Amfiteatru roman în Lyon, Franța. A fost construit în anul 15 î.Hr. și este încă folosit ca loc de desfășurare a concertelor.

Cezar a simțit că eficacitatea unei Republici este limitată, astfel că a încercat să concentreze puterea în propriile mâini, astfel încât să conducă mai bine țara, dar nu și-a dus planul la bun sfârșit. Atunci când aliații i-au sugerat că ar putea fi asasinat, a afirmat: „Nu trăiesc pentru mine, ci pentru patria mea", subliniind că toate reformele pe care le-a implementat s-au făcut spre binele țării. Procesul a continuat prin Octavian, până la căderea Imperiului Bizantin în 1453. Imperiul a dăinuit în total peste 1500 de ani, fiind cel mai durabil imperiu existent vreodată, dovadă vie a caracterului vizionar al reformelor lui Cezar.

▲ Lyon-ul era pe timpul romanilor al doilea oraș ca mărime de pe teritoriul actual al Franței. Străzile vechi din centrul orașului au fost clasificate drept patrimoniu cultural mondial.

Originea ziarelor

Cezar a fost nu numai un politician foarte talentat, dar și un inventator. Cel mai important exemplu datează de la prima numire a sa în funcția de consul, în anul 59 î.Hr. Întâlnirile Senatului se realizau în spatele ușilor închise, astfel că oamenii de rând nu puteau afla ce s-a discutat decât vorbind ulterior cu membrii Senatului sau participând la ședințe organizate special pentru ei. Cezar considera că „tocmai oamenii simpli conduc țara, astfel că merită să știe ce se discută în Senat". Prin urmare, a notificat membrii Senatului și a răspândit ideea că „oamenii au dreptul să fie informați". În ziua următoare, procesul verbal al ședințelor Senatului se afișa într-o zonă publică din centrul orașului, născându-se strămoșul ziarului de astăzi.

▲ Apeductul Pont du Gard, construit de romani în Nimes, Franța, în anul 19 î.Hr. Romanii erau ingineri foarte talentați, iar acest apeduct a fost folosit până relativ recent, ca pod pentru automobile.

Descoperirea legătoriilor

Cezar a implementat de asemenea o reformă cu un impact profund asupra viitorului materialelor publicate. Textele străvechi se scriau pe hârtie de papirus, variantă excelentă pentru romanii iubitori de solemnitate, dar incomode dacă doreai să citești doar o anumită parte a textului. Prin

▲ Manuscrisul „Comentariilor privind Războaiele Galice" scris în Evul Mediu. Legarea cărților, care se presupune că a fost inventată de Cezar, a devenit foarte populară în Evul Mediu.

urmare, Cezar a reflectat la o metodă de a lega papirusurile, apăsând paginile una peste alta și apoi legându-le între ele.

Totuși, arta legării cărților nu a avut o priză deosebită la romani, și a fost uitată pentru o lungă perioadă de timp.

Totuși, în Evul Mediu, scribii creștini au început să reproducă textele străvechi. În loc de papirus s-a introdus pielea de oaie. Acest material fiind relativ gros, era dificil să păstrezi textele împreună. Ca urmare, ideea lui Cezar de a le lega între ele a revenit în vogă. Această practică se folosește și în zilele noastre.

Calendarul iulian

O altă invenție binecunoscută a lui Cezar o constituie Calendarul Iulian. Începând cu secolul al VII-lea î.Hr., Romanii au folosit un calendar solar în care un an avea 355 de zile, dar s-a stabilit ulterior că 355 de zile constituie o perioadă mai scurtă decât cea necesară Pământului să parcurgă o orbită completă în jurul Soarelui, din moment ce anotimpurile păreau să se decaleze de la an la an. În anul 46 î.Hr., Cezar a decis să reformeze sistemul calendaristic, folosind studiile realizate de egipteni. Le-a cerut astronomilor egipteni și matematicienilor greci să conlucreze pentru a determina durata exactă a unui an. Rezultatul a fost de 365 de zile, cu un an bisect o dată la 4 ani. Iată deci cum a luat ființă calendarul iulian.

Sistemul avea o precizie de aproximativ 11 minute și 14 secunde, dar după câteva secole acestea au ajuns să se adune, pentru ca în secolul al XVI-lea să se opereze o serie de corecții. Atunci când Copernic a desenat harta cerurilor, celebru fiind pentru prezentarea modelului heliocentric al sistemului solar, a folosit ca referință calendarul iulian. Apoi, această descoperire a fost folosită timp de mai bine de 1600 de ani în întreaga Europă.

Liderul ideal

Cezar a fost respectat profund de mulți dintre viitorii lideri ai Europei. Spre exemplu, Napoleon l-a idolatrizat pe Cezar încă de la o vârstă fragedă, și a reconstruit Parisul conform modelului roman, construind fântâni și piețe. De asemenea, Ludovic al XIV-lea al Franței și Regele Frederic al Germaniei au încercat la rândul lor să emuleze puterea și popularitatea lui Cezar.

Dar oare ce au văzut aceștia în Cezar? Faptul că a fost un strateg militar într-atât de bun încât nu a cunoscut nicicând gustul înfrângerii, faptul că a fost capabil să reformeze sistemul politic al unei țări, pentru ca în „Comentariile privind Războaiele Galice" să îi descopere inteligența și elocvența. Mai mult decât atât, carisma sa, care i-a adus iubirea tuturor, a fost o altă trăsătură care l-a transformat într-un mare om.

Lider ideal, popularitatea lui Iulius Cezar încă nu s-a stins.

▾ Regele francez Ludovic al XIV-lea, cel care avea să declare „Statul sunt eu", a fost adept al imperialismului și a nutrit un respect profund pentru Cezar.

▾ Ruinele Colosseumului din Roma. Mai bine de 2000 de ani mai târziu, descendenții lui Cezar au înfăptuit noua Europă.

100 DE PERSONALITĂŢI
Oameni care au schimbat destinul lumii

IULIUS CEZAR

DeAGOSTINI